

Letni plan pravočasno sprejet

Planski akt SOZD za leto 1982 sprejet v roku, določen enoten način knjiženja skupnega prihodka in dohodka, odločeno o sovlaganju članic SOZD v prašičerejsko farmo

Zasedanje delavskega sveta SOZD Mercator – 29. 12. 1981 je v zvezi s sprejemanjem letnega planskega akta SOZD za leto 1982 pokazalo, da se vsi zavedamo pomembnosti tega akta, da pa se bolj kot pri njegovih vsebinskih opredelitvah ustavljamo na formalizmu. S tem ne trdimo, da načrto-

vane usmeritve niso dobre, so le posledica trenutnih ekonomskih razmer, ko z množico predpisov in drugih ukrepov neposredno ali pa posredno posegamo v izvajanje srednjeročnih planov za obdobje 1981–85. Ta ugotovitev izhaja iz sprememb in dopolnitev osnutka planskega akta, ki je za določitev predloga planskega akta pripravil izvršilni odbor delavskega sveta, delno pa iz predlogov amandmajev, ki so jih na zasedanju posredovali sami delegati.

Planski akt ne more biti posledica barantanja in medsebojnega licitiranja o interesih, temveč odprtega dialoga o interesih in ciljnih v razvoju sestavljene organizacije kot celote in dejavnosti, ki se v taki organizaciji opravljajo. Ali uresničevanje svobodne menjave dela, t. j. odnosov na relaciji Delovna skupnost SOZD in uporabniki njenih storitev, res pomeni tolikšno težavo, da jo prelagamo iz leta v leto? Bo komisija za ugotavljanje upravičenosti števila delavcev v Delovni skupnosti SOZD zmogla nalogo, ki ji jo je poveril delavski svet? Naloga pa je, proučiti dosednji način financiranja delovne skupnosti in na podlagi ugotovitev do 30. 6. 1982 predlagati nov način njenega financiranja.

V času, ko sestavljamo to poročilo o zasedanju delavskega sveta, je že jasno, da je letni planski akt SOZD za leto 1982 sprejet, kajti tudi vsi, na zasedanju odsotni delegati, so v roku posredovali svoja stališča. Prav tako je delegat Mercator-Preskrbe Krško sporočil, da umika predlog amandmaja, ki ga je dal na zasedanju in se je nanašal na kriterija za koriščenje sredstev za interne kompenzacije. Menim, da je v tem primeru potrebno pohvaliti in se zahvaliti vsem odsotnim delegatom, ki so v roku posredovali izjave o sprejemu planskega akta, da lahko 15. januarja 1982 objavimo podatek o soglasnem in pravočasnem sprejemu letnega planskega akta SOZD Mercator za leto 1982. Z namenom, da vse trgovske organizacije v sestavu SOZD, ki se ukvarjajo s prometom blaga in storitev, od 1. 1. 1982

na enoten način knjižijo skupen prihodek in dohodek, je delavski svet določil metodologijo, ki so jo dolžne upoštevati vse organizacije, ki jih navedeni sklep zadeva. Namen enotnega knjiženja skupnega prihodka in dohodka ni le v izpolnitvi zahteve zakona o obveznem povezovanju trgovine in proizvodnje, temveč na enoten način ugotavljati in prikazovati skupen prihodek oz. dohodek iz naslova samoupravnega sporazumevanja o trajnem poslovnem sodelovanju ter združevanju dela in sredstev. Ker je takega sodelovanja in do-

Mercator

GLASILO DELAVCEV IN ZDRUŽENIH KMETOV

Leto XIX

Ljubljana, januar 1982

št.: 1

V tej številki

Stran 2 prinaša pregled vseh nalog, ki jih morajo opraviti organizacije združenega dela v letu 1982 na področju ljudske obrambe.

Na 3. strani na kratko predstavljamo nedavno pridruženo delovno organizacijo, Industrijsko gradbeno podjetje Ograd iz Ormoža ter informacijo o prvih investicijah v rekreacijsko dejavnost, ki so pod vprašajem.

Na straneh 4 in 5 komentiramo gradiva in sklepe izdajateljskega sveta časopisa na njegovi letni seji, objavljamo sprejete spremembe v ustanovitvenih aktih časopisa in prispevek najbolj zvestega sodelavca časopisa.

Na strani 6 razčlenjujemo Mercatorjevo nedavno odločitev za sovlaganje v farmo v Novi Topoli in predstavljamo našega partnerja sozd AIPK.

Na 16. strani vsekakor preberite razpis 5. zimskih športnih igr Mercatorja in izpolnite prijavnico za udeležbo.

S 4. zasedanja delavskega sveta sozda Mercator, ki je bilo 29. decembra. Foto Matjaž Marinček

hodkovnega povezovanja vse več, je prav, da v sestavljeni organizaciji velja enotna metodologija.

Soglasna odločitev delegatov, da se sredstva, namenjena za kreditiranje hitrejšega razvoja nezadostno razvitih republik in pokrajin vložijo v rekonstrukcijo in razširitev prašičerejske farme v Novi Topoli, dokazuje da smo se zavedli pomembnosti lastne surovinske baze tako za predelovalno industrijo kot za preskrbo prebivalstva. Na podlagi sovlaganja bomo predelovalni industriji in prodajni mreži zagotovili v letu 1982 6000 prašičev, v letu 1983 12.000, in v letih 1984–1987 20.000 prašičev let-

no. Skupno znašajo vložena sredstva 205 milijonov din, od tega 185 milijonov iz sredstev za kreditiranje hitrejšega razvoja in 20 milijonov din iz lastnih in bančnih sredstev. Mercator-Interna banka mora izpeljati ustrezne postopke, tako da bo samoupravni sporazum o sovlaganju pravočasno realiziran.

Nova članica v Mercatorjevi družini je delovna organizacija Ograd iz Ormoža. S samoupravnim sporazumom o poznejši združitvi v SOZD Mercator se je število članic SOZD povečalo na 26 delovnih organizacij.

Podružbljanje obveščanja terja spremembe ne samo splošnih ak-

tov, ki zadevajo to področje, temveč tudi iskanje načinov in poti, kako informacijo približati tistemu, ki mu je namenjena. Zato ni dovolj le oblikovanje informacij v glasilu »Mercator«, marveč moramo v vsa okolja uvesti take oblike informiranja, ki bodo nudile sprotno, aktualno in objektivno informacijo. Izdajateljski svet glasila Mercator je nekaj od teh oblik informiranja predlagal v svojem delovnem programu za leto 1982, delavski svet pa je predlog potrdil. Torej lahko v tem letu pričakujemo, da bo v našem glasilu nekaj svežega vetra, ki bo vel kot variacija na isto temo.

Ob letni oceni uredniške politike

Center za obveščanje

Usmeritev je: enakopravno izkoriščanje medija

Predzadnji teden v mesecu decembru, še pred izidom zadnje izdaje časopisa Mercator v preteklem letu, se je sestel izdajateljski svet časopisa, ki spremlja uresničevanje temeljne vsebinske zasnove in uredniške politike glasila in je hkrati predlagatelj načrta izdaj in stroškov zanje za novo leto. Zasedanje je vodil predsednik Ferdo Lovrec.

Uvodoma naj postavimo načelno ugotovitev: zaman bomo deklarirali javnost dela in zaman pričakovali vpliv delovnih ljudi na družbene odločitve, če se bodo že temeljne samoupravne organizacije vedle tako, kakor so se nekateri v sestavi Mercatorja, ki na sejo delegatsko sestavljenega organa za obveščanje niso poslale svojega delegata. Udeležba na seji izdajateljskega sveta je bila namreč slaba. Primerno bi bilo, ko bi sindikalne organizacije, ki so poklicane štiti interes delavcev v zvezi s pravicami do obveščanja, terjale odgovornost od tistih, ki so jih zadolžile za delegate, a te funkcije ne opravljajo. Potem pa se bo našel kdo, ki bo čakal o odtujenih centrih moči, manipuliranju pri obveščanju, odtujevanju neodtujljivih pravic in podobnem. Po pravilu se oglašajo tisti, ki se po svoji krivdi ne vključujejo v dogovorjeni mehanizem.

Vse več sodelavcev iz samih kolektivov

Delegati v izdajateljskem svetu časopisa Mercator so na decembrski seji obravnavali več poročil: odgovorni urednik je poročal o delu uredniškega odbora v letu 1981 in usmeritvi uredniške politike v tem obdobju in v prihodnje. Redakcija glasila je pripravila več preglednic na podlagi podatkov, katere spremlja pri časopisu. To so podatki o vključevanju temeljnih in delovnih organizacij pri soustvarjanju vsebine časopisa, nadalje podatki o številu sodelavcev in njihovi stalnosti. Podatki na seji izdajateljskega sveta so se nanašali na 11 števil, tu pa jih nekaj navajamo iz preglednic za vse leto, ki so bile posredovane uredniškemu odboru na januarjski seji:

V letu 1981 so na straneh časopisa Mercator sodelovali 104 sodelavci (v letu 1980 le 64) in napisali 372 prispevkov, kar je povprečno 31 na številko (leto poprej le 25). Povprečno je vsak sodelavec napisal 3,58 prispevka. Nanovo se je v letu 1981 podpisalo v časopisu Mercator 72 sodelavcev (prejšnje leto 33). Stalno je sodelovalo 32 sodelavcev. Novi so napisali 138 prispevkov, kar znaša dobrih 37 odstotkov od skupnega števila objavljenih sestavkov. Med stalnimi sodelavci imamo takšnih, ki so napisali 11 in več prispevkov, devet (med njimi sta dva nova sodelavca). Od 6 do 10 prispevkov je napisalo 5 stalnih sodelavcev.

Ko smo opazovali individualno sodelovanje po pripadnosti delov-

ni organizaciji, smo našli 21 sodelavcev iz Mercator-Nanosa, 11 iz delovne skupnosti sozda, 9 sodelavcev iz M-Rožnika, po 7 iz MIP Ptuj in M-Jelše (obletnica), 5 iz M-Agrokombinata Krško, po 4 iz delovnih organizacij M-Velepreskrba, M-Hoteli gostinstvo in M-Sloga, po 3 iz M-Mednarodne trgovine, M-KGZ Sora Žiri, M-Zarja in M-Interna banka. Po dva sodelavca sta se oglašila iz DO M-Rudar, M-Potrošnik, M-Tehna, M-KK Sevnica in M-KZ Cerknica. Enega sodelavca so imele M-Sadje zelenjava, M-Preskrba Krško, M-Konditor in M-Univerzal.

Nobenega prispevka pa nismo prejeli izmed delavcev M-Embe, M-Pekarne Grosuplje in M-STP Hrastnik. Prispevke iz teh organizacij so pripravljali novinarji.

Ko smo pregledali sodelovanje delovnih organizacij po številu objavljenih prispevkov, jih je največ iz delovne skupnosti sozda, kar v bistvu ni primerljivo z drugimi podatki, saj so nastali ti prispevki, 155 po številu, iz narave opravil delovne skupnosti sozda. (Novinarji niso šteti). Tako ima največ prispevkov v letu 1981 M-Nanos (79), sledi MIP Ptuj s 30, M-Rožnik s 23, M-Agrokombinat z 10, M-Jelša z 9 (jubilejna priloga), s po 8 M-Univerzal in M-Velepreskrba, s 6 M-Mednarodna trgovina in M-Hoteli gostinstvo, s 4 M-KGZ Sora Žiri, M-Zarja, M-Sloga in M-Sadje zelenjava. Tri prispevke od sodelavcev smo prejeli iz M-Rudarja, M-Tehne in M-Interne banke, po 2 iz M-KZ Cerknica, M-Potrošnika in M-KK Sevnica. Po en prispevek smo prejeli iz M-Konditorja in M-Preskrbe.

In še eno statistiko so obravnavali delegati izdajateljskega sveta na zasedanju – prikaz, kolikokrat in v katerih številkah časopisa je bila posamezna organizacija zastopana – v kontekstu neke posebne teme ali v posebnem prikazu. Organizacije, ki niso bile nikoli omenjene, so TOZD Trgovina-servis Krško, nadalje v sklopu M-Mednarodne trgovine Hladilnica Zalog in Malobmejni promet ter TOZD Preskrba iz M-Rudarja.

Prihodnje leto se obseg in pogostnost izdaj na ravni sozda ne bosta povečala

Ker je bila seja pred izidom zadnje številke v letu 1981, je center za obveščanje poročal izdajateljskemu svetu le o višini stroškov za 11 števil glasila in za eno posebno izdajo v letu 1981. Višino stro-

škov v decembru je le predvidel z oceno.

Danes posredujemo podatke za vse leto:

Stroški tiska v letu 1981 so znašali	1.747.730,95 din
stroški odpreme in poštne	146.010,15 din
stroški bruto honorarjev	286.711,75 din
posebni stroški za akcije	12.843,85 din
Skupaj stroški	2.193.296,70 din
Plan za leto 1981	1.973.000,00 din
Negativna razlika	220.296,70 din

Delegati na 6. seji izdajateljskega sveta časopisa, 22. decembra 1981 v Ljubljani, so obravnavali poročila o uresničevanju temeljne vsebinske zasnove in uredniške politike našega časopisa, imenovali nov uredniški odbor, sprejeli nekaj sprememb v ustanoviteljskih aktih časopisa in program izdaj v letu 1982. Foto Matjaž Marinček

Razlika je nastala zaradi povsem nepredvidljivih in nenormalnih podražitev papirja od dneva, ko je bil sestavljen plan, do dneva, ko je bila izstavljena faktura za decembrsko številko. Pri planiranju smo operirali z izhodiščnim podatkom za ceno papirja din 15,30, v strukturi stroškov za december 1981 pa je ta postavka znašala že 32,00 din, kar je več kakor 100% povišana cena.

Izdajateljski svet je sprevidel upravičenost povišanja stroškov, saj so bili planirani zelo tesno, in v tem smislu predlagal ta strošek v potrditev delavskemu svetu SOZD v okviru svojega letnega poročila.

Ceravno se ponekod na ravni sozdoz glasila širijo in prehajajo na bolj pogosto izhajanje, je v soz-

du Mercator tudi na izdajateljskem svetu obveljal predlog uredniškega odbora, da se sedanji obseg in pogostnost izdaj niti ne povečujeta niti zmanjšujeta. Časopis na ravni sozda opravlja svojo integracijsko, povezovalno vlogo kot mesečnik tudi v sedanjem obsegu, s pogojem, da bo strokovna služba še naprej spodbujala kratko, jedrnato poročanje, s čimer bo omogočena množičnost sodelovanja in pestrost vsebine.

Izdajateljski svet je sprejel program 12 rednih izdaj glasila v obsegu 16 strani sedanjega formata. Plan stroškov za izid teh števil znaša v letu 1982 2.499.500,00 din.

vanje članic sozda v ta medij – manj s prispevki iz družabnega življenja kolektivov in več s prispevki, ki se opredeljujejo do zadev skupnega pomena, do svoje vloge in posebnosti v sozdu.

Pri vprašanju o možnosti zmanjšanja teh stroškov smo ponovno proučili misel o znižanju naklade. Kakor pri vsakem serijskem izdelku so tudi v ceni časopisa nekateri stroški fiksni, ne glede na velikost serije, drugi pa so variabilni. Pri časopisu so fiksni strošek, ne glede na število izvodov, grafične storitve, offset filmi in materiali, stroški ekspedita in odprave in brutto honorarji. Pri nakladi 11.600 izvodov so znašali ti stroški doslej okoli 145 tisoč novih din, stroški papirja pa so doslej znašali nekaj manj kakor 30 tisoč novih din. V primeru, če bi zmanjšali naklodo časopisa na polovico, se pravi na 5.800 izvodov, bi se stroški papirja znižali, vendar ne za polovico (tehnologija pri zagonu stroja predvideva dokaj visok odstotek pomankljivih začetnih izvodov, če gre za majhno naklodo), ampak bi znašal strošek za papir okoli 17 tisoč din. Vsi drugi stroški v višini

145 tisoč din pa ostanejo. Če je znašala cena enega izvoda lani povprečno 15 din pri dosedanji višini naklade, bi ob polovico manjši nakladi stal izvod 27,63 din. Organizacija, ki je doslej prejela n. pr. 100 izvodov, je zanje plačala 1.500 din. Če bi zmanjšala naklodo na 50 izvodov, bi se teh 50 plačala 1.381,50 din. Pri tem pa bi se morala tudi odločiti, kateri delavci ne prejema časopisa oziroma ga delijo z drugimi. To pa se seveda ne izplača ne z vidika cene ne z vidika enakopravnosti delavcev v sozdu.

Več vpliva udeleženk samoupravnega sporazuma o združitvi na obveščanje

Na decembrski seji je izdajateljski svet sprejel tudi nekaj sprememb

Nadaljevanje na strani 5

Spremembe v aktih časopisa

V skladu s priporočili Zveze sindikatov Slovenije, zlasti akcijskega dogovora o obveščanju, in na pobudo KO sindikata SOZD Mercator, je izdajateljski svet sprejel, delavski SOZD pa potrdil naslednje spremembe v ustanoviteljskih aktih časopisa Mercator:

I. Sklep o ureditvi izdajateljskih razmerij

(objavljen v »Mercatorju« – januar 1980)

6. člen (se predela in se glasi):
Pravice in dolžnosti družbenega organa časopisa izvršuje svet za obveščanje sozda Mercator. Kadar svet odloča o zadevah časopisa, se sestane v naslednjem sestavu:
– po en delegat vsake delovne in enovite delovne organizacije iz sestava sozda Mercator;

– en delegat Delovne skupnosti SOZD;
– po en delegat koordinacijskih organov družbeno-političnih organizacij na ravni sozda;
– en delegat uredniškega odbora časopisa;
– en delegat zbora stalnih sodelavcev časopisa.

Delegat delovnih organizacij s tozdi imenujejo konference osnovnih organizacij sindikata na ravni DO, v enovitih delovnih or-

ganizacijah in v Delovni skupnosti SOZD pa izvršilni odbori sindikata.

Delegat koordinacijskih organov DPO na ravni sozda ter delegat uredniškega odbora in zbora sodelavcev imenujejo ti organi neposredno.

7. člen (se spremeni in se glasi):
»Sestav sveta za obveščanje je določen v Samoupravnem sporazumu o združitvi v SOZD Mercator.«

(Ustrezno je treba spremeniti naziv organa v vseh členih, v katerih je omenjen).

12. člen (se spremeni 1. odstavek se glasi):

Ta sklep kakor tudi spremembe sklepa začnejo veljati, ko so objavljeni z zapisnikom seje delavskega sveta, na kateri so bili sprejeti.

II. Pravilnik o izdajanju in urejanju glasila

(objavljen v »Mercatorju« – januar 1980)

2. člen (se predela in se glasi):
Časopis Mercator prejemajo vsi delavci in kmetje ter upokojeni delavci sozda Mercator. Ažurne seznime upravičencev z njihovimi naslovi oziroma po delovnih mestih kakor tudi spremembe seznamov so dolžne dostavljati kadrovske službe tozdoz in delovnih organizacij centru za obveščanje do 5. v mesecu.

27. člen (razen 1. odstavka se spremeni in se glasi):

Izdajatelj glasila je dolžan zagotoviti sredstva za stroške priprave, natisa in distribucije izdaj glasila, ki so bile odobrene z letnim planom.

Letno poročilo o realizaciji načrta in o stroških predloži delavskemu svetu predsednik sveta za obveščanje.

Temeljne in delovne organizacije za vsako četrtletje zagotovijo izdajanje glasila tako, da prispevajo za vsakega upravičenca po 2. členu tega pravilnika sredstva v višini, ki jo določa cena posameznega izvoda časopisa.

Način financiranja rednih izdaj glasila se uporablja tudi pri kritju stroškov posebnih izdaj.

29. člen

Ta pravilnik kakor tudi spremembe pravilnika začnejo veljati, ko so objavljeni z zapisnikom seje delavskega sveta, na kateri so bili sprejeti.

Spremembe so bile sprejete na 6. seji izdajateljskega sveta časopisa Mercator, 22. 12. 1981, in na 4. zasedanju delavskega sveta SOZD, 29. 12. 1981.

Iz dela organov sozda

Pripravljen je model delegiranja

Center za obveščanje

Močna opora povezovanju in usklajenosti

Letos na pomlad poteče mandat članom koordinacijskega odbora sindikata sozda Mercator. Za svoje delo v zadnjih letih je bil odbor večkrat pohvaljen, saj je opravil veliko usklajevalnih družbeno političnih akcij v sozdu, ki so prispevale k notranji trdnosti in povezanosti. Jedro tega odbora se bo moralo zaradi statutarnih določil umakniti, da odstopi priložnost novim pobudam in močem, čeravno dosedanemu te niso usahnile.

Za pripravo in za začetek postopka je KO imenoval na podlagi svojega poslovnika posebno komisijo. Prvikrat se je sestala v navzočnosti predsednika KO v torek, 19. januarja 1982, in določila predlog oziroma ključ za evidentiranje kandidatov. Predlog je bil odpremljen konferencam oziroma izvršnim odborom OOOZS po delovnih organizacijah v sestavu Mercatorja.

Komisija, ki jo je imenoval na decembrski seji KO in jo sestavljajo Suzana Modrijan, namestnica predsednika, kot predsednica komisije ter Marijana Martinec in Jasna Žagar kot članici, je pregledala dosednji sestav KO v vidika določil statuta in poslovnika in ugotovila, da bodo razrešeni brez ponovitve mandata delegati Marjan Gradišar, Irena Jurca, Nada Kovač, Marjana Martinec, Suzana Modrijan, Marjan Murovec, Alenka Srdič, Franc Škof in Vera Valant.

Od sedanjega KO se lahko obnovi mandat delegatom iz M-AK Krško Metki Markl, iz MIP Ptuj Kristini Antolič, iz M-Velepreskrbe, tozda Standard Novo mesto Jožetu Javoršku, iz M-Jelše Lužniku Mesareču iz M-Hoteli go-

stinstvo, tozda Ilirija Jožetu Kovaču in iz M-Rožnika, tozda Veleblagovnica Beograd Mili Mitrič. Ni nujno, da se konference sindikata odločijo za te delegate, čeprav KO priporoča, da zaradi kontinuitete dela ostanejo vsaj Marklova, Antoličeva in Javoršek, pa tudi ostali, v kolikor bodo to dopuščale njihove obveznosti.

Pri kandidiranju kombinirati zastopnost po panožnem in regijskem načelu

Vloga in mesto, ki ga ima sindikat v naši družbi in ki ju je s svojim delom v preteklem mandatu dejansko v okviru svojih pristojnosti uresničil KO sindikata sozda, sta vodila komisijo za pripravo predloga kandidatne liste, da ponudi naslednji predlog kandidacijskega modela, ki bo zagotavljal pokrivanje tako področij kakor panog v sestavu sozda Mercator:

Panogo kmetijstvo zastopata delegata iz AK Krško in KZ Logatec, ki pokriva področji Posavja in Notranjske.

Industrijsko proizvodnjo bosta zastopala delegata iz Konditorija na Ljubljanskem področju in iz

Tovarne mesnih izdelkov Postojna za področje Notranjske in Krasa.

Trgovino na drobno bo zastopalo 5 delegatov, in sicer s področja severovzhodne Slovenije delegat iz MIP Ptuj, iz ljubljanske regije delegat iz Rožnikove temeljne organizacije Golovec in z Gorenjske iz temeljne organizacije Preskrba Tržič, iz Zasavja delegat STP Hrastnik in s Kočevskega Velepreskrbin delegat tozda Trgopromet Kočevje.

Trgovino na debelo bodo zastopali 3 delegati, in sicer z Dolenjske iz tozda Standard Novo mesto (DO Velepreskrba), s Primorske iz Trgoavta Koper in iz Ljubljane delegat tozda Grosist iz DO Velepreskrba.

Delegata iz zunanjetrgovinske dejavnosti bo dala M-Mednarodna trgovina.

Iz dejavnosti gostinstva in turizma bo dal delegata TOZD Ilirija iz sestava M-Hoteli gostinstvo.

Dejavnosti storitve bo zastopal delegat iz M-Tehne v Ljubljani. Delavce Mercatorja v Beogradu in z njimi povezane bo zastopal delegat tozda Veleblagovnica Beograd iz sestava M-Rožnika. Svojega delegata ima tudi delovna skupnost sozda.

Do 10. februarja morajo biti zbrani predlogi, ki jih konference OOOZS delovnih organizacij pošljejo centru za obveščanje sozda v Ljubljano. Za tem se bo komisija še enkrat sestala in predlagala KO listo, ki jo bo ta poslal v obravnavo vsem osnovnim organizacijam sindikata v sestavu sozda. Postopek pred volitvami mora biti opravljen do srede meseca marca 1982.

Marko Bokal: Mali oglasi

APARATI IN STROJI

PRODAM kosilnico, ker se je sin končno ostrigel. Ponudbe pošljite pod »Poizkusite še vi.«

KUPIM pletilni stroj, ki spušča zanke. Ponudbe pod »Žena uživa v paranju.«

OTROŠKA OPREMA

KUPIM otroški voziček za četverke. Mož je namreč prejšnji četrtek pomotoma pripeljal iz Tivolija napačna otroka. Ponudbe pod »Dvakrat dva.«

DELO

HONORARNO zaposlim strojepisko. Znanje strojepisja ni pogoj. Ponudbe po »Lahko tudi pripravica.«

DOBRO situirana družina išče varuhinjo za predšolska otroka. Cenjene ponudbe pod »Predpogoj je obvladanje karateja, boksa ali jiu-jitsa.«

MOTORNA VOZILA

KUPIM zastavo 101 ali Mercedes 300 SEL. Barva ne igra nobene vloge. Ponudbe pod »Ali naj bo jugoslovanski ali pa naj bo dober.«

RAZGLASI

46 letni študent hrepeni po prijateljici, ki bi bila pripravljena še največ dve leti počakati na poroko. Ponudbe pod »Še malo, pa bom končal študij.«

Predlogi za izboljšanje glasila – razprava na seji izdajateljskega sveta

Jože Renar

Kakšen časopis, da bo dober?

Na vprašanje, ali sem z glasilom Mercator zadovoljen, odgovorjam sicer z da, vendar nisem zadovoljen z vsem. Čeprav obsega in kakovosti časopisa ni moč primerjati s tistim pred desetimi in več leti, je še vseeno daleč od tistega, kar naj bi dejansko bil. Da me ne boste napačno razumeli: trdim, da so se delavci centra za obveščanje in uredniškega odbora zelo trudili, da je časopis dosegel današnjo raven.

Po mojem mnenju je osnovna hiba našega lista ta, da so v njem premalo zastopani neposredni proizvajalci: prodajalec, mesar, sekač, natakar, kuhar, kmet, sadjar, živinorejec, šofer in drugi, torej vsi tisti, ki jih je po številu v tozdi in delovnih organizacijah največ. Dostikrat imaš vtis, da je časopis namenjen le vodilnim in vodstvenim strukturam in morda gre prav tu iskati tudi vzrok za premajhno zanimanje delavcev za branje časopisa.

Naši delavci, še posebej vodilni, in družbenopolitične organizacije se žal še premalo zavedajo vloge časopisa in njegovega pomena za delovno organizacijo. Dobro glasilo je lahko velik mobilizator celotnega kolektiva, tako na gospodarskem, družbenopolitičnem, socialnem, kulturnozabavnem, strokovnem ter na drugih področjih dela in življenja celotnega kolektiva, pa tudi zunaj njega. Glasilo je torej nenadomestljiv element v celotnem družbenem in delovnem procesu.

Prav gotovo ni rezultat naključja, temveč vsakodnevne potrebe dejstvo, da ima vsaka republika, občina, organizacija in krajevna skupnost svoje glasilo. To poudarjam zato, ker je v okviru Mercatorja slišati tudi glasove, naj bi naklado glasila zaradi stabilizacije zmanjšali. Trdim, da je takšno gledanje za vsestranski razvoj našega sozda zelo negativno in da gre predvsem za nepoznavanje funkcije glasila. Prepričati in dokazati moramo, da je takšen način »varčevanja« protistabilizacijski. Napačno bi bilo trditi, da je glasilo poceni – nasprotno, drago je – če pa ga primerjamo z drugimi sredstvi in načini usposabljanja kolektiva (sestanki, seminarji itd.), je zelo poceni. Sicer pa, primerjava skoraj ni mogoča, ker niti sestanki ali seminarji niti radio ali televizija glasila ne morejo nadomestiti. Napori vseh članov kolektiva morajo biti usmerjeni v izboljšanje našega glasila in v to, da bi postopoma začel izhajati vsaj dvakrat na mesec ali celo vsak teden.

Čeprav nisem več v delovnem razmerju, predlagam nekaj svojih predlogov za izboljšanje našega glasila:

– vsaj enkrat na leto bi morali vsi organi delavskega in družbenega samoupravljanja v vseh tozdi in delovnih organizacijah ter na ravni sozda z vso odgovornostjo in zavzetostjo obravnavati temo »Kako izboljšati informiranost v celotnem sozdu« in pri tem glasilo Mercator ne bi smelo biti na zadnjem mestu;

– prepričan sem, da bi bilo zelo koristno, da bi imeli tudi vodilni in vodstveni delavci v okviru celotnega sozda to temo vsaj

Jože Renar, dolgoletni direktor sprva poslovne enote Grmada in kasneje istoimenskega tozda, je bil tudi eden prvih sodelavcev našega glasila. Njegov prvi prispevek je bil objavljen na 3. strani prve številke Mercatorja, »glasila delovne skupnosti veletrgovine Mercator«, ki je izšla oktobra 1963. leta in ki je stala 20 dinarjev. V prispevku z naslovom »Grmada – letos 12 let« je tovariš Renar (ob pomoči tiskarskega skrata podpisan kot Renar) v celoti predstavil poslovno enoto, ki jo je vodil.

V osemnajstih letih izhajanja glasila je bil Jože Renar eden najprizadevnejših sodelavcev. Pisal je veliko in dobro, kar je odlika zelo redkih sodelavcev.

Na posnetku tovariš Renar prelistava 3. številko glasila iz leta 1969, v kateri je sodeloval z obširnimi potopisom s študijskega potovanja po Češkoslovaški. Besedilo in foto Matjaž Marinček

enkrat na leto na dnevnem redu ter da bi jim bilo treba pomagati, da bi funkcijo in naloge glasila bolje razumeli;

– temeljna osnova za pisanje naj bosta delo in življenje v kolektivu, kar je zelo pestra tematika;

– pojavljajo se težnje, da bi imela vsaka delovna organizacija svojo stran. Menim, da to ni tako napačno, vendar je to lahko samo začasno – mogoče eno ali dve številki, izjemoma tudi več – nikakor pa ne za stalno. Glasilo moramo nenehno spreminjati ter ga prilagajati času in potrebam, v katerih živimo;

– poseben problem so učenci v gospodarstvu, ki jih je v sozdu verjetno več kot tisoč. Premalo je poudarjeno strokovno izobraževanje kadrov – to področje bi moralo v glasilu dobiti bolj pomembno mesto.

Naj na koncu še pojasnim, kaj me je privedlo do tega, da sem pisal za naše glasilo. Kot vodilni delavec sem bil po ustavi in zakonih zadolžen, da vodim delovni proces v tozdu – bil sem torej sredi dela in življenja. Tako eno kot drugo pa je polno nasprotij, s katerimi sem se vsak dan in na vsakem koraku srečeval, tako na primer nasprotje med stroški in dohodki, med delom in nedelom, med disciplino in nedisciplino, med osebnimi dohodki delavcev in njihovimi potrebami, med starimi in premajhnimi zmogljivostmi prodajalcev ter zahtevami potrošnikov po sodobni postrežbi, med velikimi željami in zahtevami za stanovanja ter pomanjkanjem sredstev, med željami za letovanje ob morju in našimi premajhnimi zmogljivostmi itd. Moja osnovna naloga je bila takšna in številna druga nasprotja zmanjševati (odpraviti se jih žal ne bo dalo nikoli – to je delovni proces, to je življenje).

V teh nasprotjih sem našel gradivo za pisanje. Moja osnovna usmeritev je bila kolektivu prikazati težave in uspehe, da bi lahko bili v poslovnem in siceršnjem življenju bolj uspešni in zadovoljni. Veseli me, da sem pri pisanju že na samem začetku prišel do spoznanja, da je najboljša pravilo za izdajanje dobrega časopisa pošteno pisanje, še posebej pa me veseli, da je bilo toliko mojih prispevkov objavljenih. Dosegel sem celo (po moji nepisani evidenci) rekord: noben direktor tozda ali delovne organizacije ni napisal toliko prispevkov.

Na koncu se vsem zahvaljujem za dolgoletno sodelovanje, vsem članom uredniškega odbora in uredništva ter bralcem, torej delavcem sozda, pa želim obilo sreče, zdravja in zadovoljstva v novem letu!

Ob letni oceni uredniške politike

Center za obveščanje

Usmeritev je: enakopravno izkoriščanje medija

Nadaljevanje s 4. strani

memb v ustanoviteljskih aktih časopisa. Te spremembe se nanašajo na družbeni organ glasila, katerega pooblastila bi poslej prevzel širše zasnovani svet za obveščanje, katerega domena bi bilo celotno področje obveščanja oziroma usklajevanje vseh prvin sistema obveščanja v sozdu. Druga vrsta sprememb uvaja čvrstejšo opredelitev glede pravice delavcev sozda do glasila in glede obveznosti ustanoviteljic do časopisa. Izdajateljski svet je potrdil tudi predlog uredniškega odbora za spremembo pravilnika o nagrajevanju. Ta je postal strožji, kar zadeva nagrajevanje prispevkov, ki so obsežnejši, kakor je to primerno posameznim vrstam poročanja. Izkazalo se je, da bodo honorarji za pisce, ki se preveč razpišejo, revni. Moramo štiti avtorje kratkih in-

formacij in avtorje zvrsti, ki prinašajo več osebnega odnosa do snovi in ki znajo snov prikazati in osmisliti v družbenem kontekstu. To je tudi edino pisanje, ki je upravičeno in ki osmišlja tudi časopis, naj gre potlej za obliko reportaže ali za obliko humoreske.

Imenovan nov uredniški odbor

Izdajateljski svet je izrekel priznanje za delo uredniškemu odboru, ki je v letu 1981 delal v zasedbi: Mile Bitenc, Slavka Damjanovič, Anton Kočevar, Jože Renar in Mirko Vaupotič. Po sprejeti razrešnici je bil na predlog odgovornega urednika imenovan nov uredniški odbor.

O sklepih izdajateljskega sveta je na 4. zasedanju delavskega sveta SOZDMercator, dne 29. 12. 1981, poročal predsednik Ferdo Lovrec.

Novi uredniški odbor časopisa Mercator

1. Kristina Antolič, referentka za obveščanje v MIP Ptuj
2. Jože Černoša, urednik v M-Agrokombinatu Krško
3. Sonja Dolinšek, stalna sodelavka iz M-Mednarodne trgovine
4. Franc Glažar, urednik rubrike Nanosove vesti
5. Anton Kočevar, vodja studia za EP
6. Nada Rihtar, tajnica organov samoupravljanja tozda Grosist
7. Mirko Vaupotič, vodja kadrovske službe v M-Sadje zelenjava

Po funkciji je član uredniškega odbora odgovorni urednik.

Med vodilnimi v Jugoslaviji: farma v Novi Topoli

Prašičerejska farma v Novi Topoli (ob cesti Okučani-Banjalučka, občina Bosanska Gradiška) je tozd delovne organizacije Mipos iz Bosanske Gradiške, ki je članica sozda AIPK Bosanska Krajina.

Farma je bila zgrajena leta 1966 in je bila prva sodobna in velika farma za industrijsko proizvodnjo prašičev v republiki Bosni in Hercegovini in ena prvih te vrste v Jugoslaviji. Nprekinjen razvoj, sloveč na izkušnjah emonkega inženiringa in lastnih dognanjih, jo danes uvršča med vodilne farne te vrste v Jugoslaviji, zlasti po kakovostnih prašičih. Razmerje med porabljenim hranom in prirastkom je 3,93 kg: 1 kg, plemenske svinje imajo že pri 11. mesecih prvi zarod, izkoristek mesa od skupne teže pa je tudi zelo visok, to je več kot 80 odstoten. Farma v Novi Topoli edina v Jugoslaviji uporablja globoko zmrznjeno spermio iz ZDA in Zahodne Nemčije, z njo pa dosega boljše rezultate kot v obeh teh državah. Znanstveno-raziskovalno in proizvodno delo si tu očitno dobro podajata roki, za kar od 94 zaposlenih na farmi skrbijo predvsem diplomirani veterinarji, agronomi in drugi visoko šolani delavci, skupaj jih je devet.

Lahko rečemo, da je imela in ima ta farma pionirsko vlogo v industrijski proizvodnji prašičev tudi v širšem prostoru, da pospešuje razplod belega mesnatega prašiča na drugih farmah in pri kmetih, kar povsod daje dobre rezultate in da je nenazadnje tudi poligon za znanstvene poskuse in njihovo preverjanje. Sozd Mercator torej ne vlaga v nekaj neznanega, nepreverjenega, ampak v proizvodnjo, ki ima tradicijo, izkušnje in kakovost na svoji strani.

Koncem leta 1980 je bila končana prva faza obnove farne, ki od takrat naprej lahko zredi 45.000 prašičev in plemenskih svinj skupaj na leto. In ker sone farmi menili, da ni ozko grlo poraba, ampak prireja svinjskega mesa, so se takoj odločili za drugo fazo obnove in povečanja farne. Od vsega mesa pojemo v Jugoslaviji sicer največ svinjskega (40 odstotkov), vendar še vedno precej manj, računano poprečno na prebivalca, ko v razvitih evropskih deželah. Utemeljenost nove naložbe v Novi Topoli dokazujejo še tale dejstva. Najnovejša tehnična in tehnološka spoznanja (dvoetažni boksi) omogočajo zmanjšanje potrebnega prostora za eno žival na polovico, to pa pomeni tudi manj denarja, potrebnege za vzrejo enega prašiča, Ali drugače: če je bilo potrebno, po cenah iz leta 1980, v novozgrajeni farmi za pitalca 15.000 din, je tu potrebno le 9.000 din. Novozgrajena farma rabi 3 do 4 leta, da se proizvodnja uteče, topolska bo dala prve pitance že po letu dni od začetka obnove in razširitve. Problem teh vrst farm so odpadne vode, kar bo topolska rešila s proizvodnjo bioplina. In nazadnje: v neposredni bližini farne je Tovarna živinske krme, ki je članica iste delovne organizacije in bo lahko pokrila tudi večje potrebe, pripravljajo pa se hidro in agromelioracijska dela ter namakalne naprave na okoliških poljih, kjer bodo pridelovali predvsem koroze, ki je osnovna hrana za prašiče.

Ko bo končana druga faza obnove in povečanje topolske farne, dela se bodo začela letos in bodo končana sredi prihodnjega leta, bodo na njej zredili 76.000 pitancev in 14.000 svinj za razplod na leto, skupaj torej 90.000 živali ali 9 milijonov kilogramov mesa žive teže.

Sodelovanje med banjaluškim sozdom AIPK in Mercatorjem

Jože Rozman

Zakaj odločitev za sovlaganje?

Prvi pogoj za kakovostno in poceni proizvodnjo, ki bo svoje izdelke lahko prodajala tudi na zahodnem trgu, so dobre in stalne surovine. Zanimarjati ne smemo tudi domačih potreb, saj mesa in mesnih izdelkov tudi v naših trgovinah ni vedno dovolj. To so bili med drugimi najvažnejši razlogi, da se je sozd Mercator odločil za sovlaganje v prašičerejsko farmo v Novi Topoli, ki je temeljna organizacija sozda AIPK Bosanska krajina iz Banjaluke.

Klavnice sozda Mercator potrebujejo za sveže meso in mesne izdelke letno okoli 80.000 prašičev. Ker sestavljena organizacija trenutno še nima tovrstne proizvodnje, bo letos M-Agrokombinat iz Krškega na Krškem polju začel graditi farmo za 30.000 prašičev, kmetje in kooperantje iz Krškega in okolice pa naj bi v tem srednjeročnem obdobju letno zredili okoli 15.000 pitancev, kasneje tudi do 30.000. Z usposabljanjem kmetov za to vrsto reje so v M-Agrokombinatu začeli že pred leti in kmetje so do sedaj zgradili že nekaj večjih hlevov. V najboljšem primeru bodo tako kmetijske organizacije iz sozda lahko zredile letno 60.000 prašičev, od tega jih bo za trg 45.000, ostalo za razplod. Manjkajoče količine si bo potrebno zagotoviti s sovlaganjem doma in v drugih republikah. Med več ponudbami in možnostmi sta bili ugodnejši iz ABC Pomurke in Banjaluke.

Prva poteza je bil zato 30. decembra lani podpis samoupravnega sporazuma o združevanju dela in sredstev in skupnih vlaganjih za prenovitev in povečanje prašičerejske farne v Novi Topoli, kjer bodo leta 1984 lahko zredili že 90.000 prašičev, to je enkrat več kot sedaj. Predračunska vrednost naložbe je 554 milijonov dinarjev. Sozd Mercator bo prispeval 205 milijonov, od tega 185 milijonov tistega denarja, ki ga mora po zakonu dati v sklad za pospeševanje gospodarskega razvoja manj razvitih republik in Kosova, ter 20 milijonov lastnih in bančnih sredstev. Za primerjavo: sovlaganje v ABC Pomurko za 10.000 prašičev bo zahtevalo 40 milijonov lastnih in bančnih sredstev, za sovlaganje v AIK Senta za 30.000 prašičev pa bi bilo potrebno kar 90 milijonov tega denarja. Od leta 1984 do 1997 si bo sozd Mercator tako zagotovil letno 20.000 pitancev iz Nove Topole.

»Kljub visokemu sovlagateljskemu deležu na pitalca, to je okoli 9.000 din, menimo, da je vlaganje premišljeno, saj gre za dokaj nizek delež lastnih in bančnih sredstev, sredstva sklada za nerazvite pa je tako in tako potrebno odvajati po zakonu,« meni ob tem Mitja Ponikvar, ki kot svetovalec generalnega direktorja za agroživilstvo povezuje sodelovanje med obema sozdoma. Delež 9.000 din za pitalca je sestavljen iz 7.000 din, potrebnih za obnovo in povečanje farne, ostanek bo šel za urejanje zemljišč za pridelovanje koroze, ki je osnovna hrana za prašiče. Poleg tega bo moral sozd Mercator prispevati tudi devize za uvoz soje in ribje moke, ki sestavljata močna krmila za prašiče. Po današnjih cenah bo za 20.000 prašičev potrebnih okoli 280.000 ameriških dolarjev. Natančen način zbiranja tega denarja zaenkrat še ni določen, vendar se zdi, da ne bo težav, saj je sozd tudi izvoznik, to pa bi lahko postali še obe Tovarni mesnih izdelkov, ki bosta prašiče konec koncev dobili. V sporazumu je določeno, da bo ljubljanska TMI dobila letno 14.000 prašičev, postojnska pa 6.000 od leta 1984 naprej, že letos pa obe skupaj 6.000 in drugo leto 12.000 prašičev iz Nove Topole.

Investitor, to je Prašičerejska farma Nova Topola, bo vložena sredstva vračal takole: sredstva sklada za nerazvite bo začel vračati po treh letih od takrat, ko bo od obeh sovlagateljev dobil vsa, doba vračanja je 12 let; lastna sredstva sovlagateljev bo vrnil v petih letih po načrtovanem dokončanju naložbe, bančna sredstva pa po po-

goh, po katerih jih bosta sovlagateljica dobila v svojih temeljnih bankah. Sovlagateljica sta M-Velepiskrba, tozd TMI Ljubljana in M-Nanos, tozd TMI Postojna. V načrtu pa so še pogovori s SIS-om za preskrbo mesta Ljubljane, ki naj bi v znesek lastnih in bančnih sredstev tudi prispeval svoj delež, seveda ob zagotovitvi Mercatorja, da bo s tem mesom oskrboval Ljubljano.

To prvo združevanje dela in sredstev med dvema največjima trgovsko-proizvodnima sozdoma v Jugoslaviji ni pomembno le zaradi tega, ker odpira možnosti za sodelovanje tudi na drugih področjih in ker so vlaganja v kmetijstvo nujnost in zahteva sedanjosti, pač pa tudi zato, ker se je združeno delo samo iz dveh republik odločilo za trajno in povezano sodelovanje v korist obeh.

Ivan Majerle (TMI Ljubljana), Miran Goslar (generalni direktor sozda Mercator), Fikret Cerić (podpredsednik kolektivnega poslovnega organa sozda AIPK) in Sabahudin Balvanović (DO Mipos, tozd Prašičerejska farma Nova Topola) – od leve proti desni – podpisujejo sporazum. Pri podpisu so bili navzoči tudi predstavnica ljubljanske banke, Malči Jakofčič, in predstavnik Odbora za sodelovanje slovenskega gospodarstva z gospodarstvi drugih republik in avtonomnih pokrajin pri Gospodarski zbornici Slovenije, Franc Plazar in Vladimir Jazbec (leva fotografija); Milan Kogovšek (TMI Postojna) in Ivan Majerle (TMI Ljubljana), kot zastopnika sovlagateljic, pri podpisovanju.

Vse foto Jože Rozman

Sozd AIPK Bosanska Krajina

Sozd AIPK (Agroindustrijski in prometni kombinat) »Bosanska krajina« s sedežem v Banjaluki je med največjimi združenimi organizacijami v Jugoslaviji, ki se ukvarjajo s trgovino, kmetijstvom, predelavo in gostinstvom. Po lestvicah, ki jih je za leto 1980 naredila Ekonomska politika, je sozd AIPK po skupnem prihodu in po dohodku, povečanjem za amortizacijo, na drugem mestu v Jugoslaviji, takoj za sarajevskim sozdom UPI.

Koncem leta 1973 je nastala delovna organizacija AIPK Bosanska krajina, ki se je kasneje preoblikovala v sozd. Ta ima danes 46 delovnih organizacij s 160 tozdi, združenimi in kooperantskimi organizacijami in zaposluje 21.000 delavcev, 6000 združenih kmetov in 30.000 kooperantov. Skupni prihodek je 28,7 milijard novih dinarjev.

Velikost kombinata dokazujejo tudi naslednje številke: 30 odstotkov vseh ornih zemljišč v Bosni in Hercegovini obdelujejo kmetje in delavci tega kombinata, to je 341.000 ha. Tu je še 18.100 ha sadovnjakov, živinorejci redijo skoraj 230.000 govedi, 320.000 ovac in 160.000 prašičev. Ali drugače: vsak tretji kilogram žitaric, pridelanih v SR BiH, pridelajo v kombinatu, ter tretjino mle-

ka, skoraj tretjino govedi za klanje in skoraj vse sladkovodne ribe. Kmetje, združeni v kombinat, imajo več kot 95 odstotkov vseh kmetijskih zemljišč, naprav in objektov, vendar pa pri proizvodnji tržnih viškov ta odstotek ni tako visok, zato si v kombinatu prizadevajo pospešiti in izboljšati zasebno kmetijsko proizvodnjo.

Podaljšana roka osnovne kmetijske proizvodnje je predelovalna industrija, ki je dala na trg med drugim v letu 1980 35 milijonov litrov mleka, 2500 ton rib, 25.000 ton mesa, 40.000 ton predelane sadija in zelenjave, pa še veliko moke, mlevskih izdelkov, krmil, piva in drugega.

Največ teh izdelkov prodajo v lastni maloprodajni mreži, ki ima 1500 trgovin s skupno površino 200.000 m². Danes ima kombinat 25 blagovnic s skupno površino 55.000 m². Maloprodaja zalaga iz šestih veleprodajnih središč, ki oskrbujejo tudi veliko gostinsko-turističnih objektov v Bosanski Dubici, Bosanskem Novem in Banjaluki.

Kombinat je tudi velik izvoznik zmrznjene zelenjave, sadija, rib, žive živine in mesa, konjev in gozdnih plovov na zahodno in vzhodno tržišče. Največji izvoznik je banjaluška Vitaminka, njej ob bok pa se bo kmalu po-

stavila lani odprta Tovarna za kemično predelavo koroze v Drakseniću, ki izdeluje sirupe, dekstrozo, sorbitol in druge izdelke za farmacevtsko industrijo in živinsko krmo.

Nove znanstvene in tehnološke metode uvaja v proizvodnjo in predelovalno industrijo AIPK Institut, Med večjimi načrti in naložbami omenimo Projekt kmetijstva in agroindustrije, ki se že uresničuje in bo zanj potrebnih več kot 5 milijard dinarjev. V organizirano proizvodnjo se bo vključilo 10.000 kmetov, uredili bodo 10.000 ha obdelovalnih površin, od tega bo več kot desetina namakanih. Sem sodi tudi povečanje in obnova prašičerejske farne v Novi Topoli. Naložbe bodo dale novih 5000 delovnih mest in zaposlile poleg 10.000 združenih kmetov še 20.000 kooperantov. Zato ni čudno, da srednjeročni plan razvoja do leta 1985 predvideva visoke stopnje rasti. Skupni prihodek naj bi se letno povečal za 10, dohodek za 11,2, akumulacija za 14,2 in zaposlenost za 5,5 odstotkov. Ob številčnih kazalcih rasti je treba omeniti tudi kakovostne, to so skladen razvoj posameznih dejavnosti, kjer ima prednost proizvodnja osnovnih kmetijskih surovin kot conditio sine qua non predelovalne industrije, trgovine in gostinstva.

S sestanka v tozdu Grosist

Franc Koščak - DSSS

Poslovanje še bolj prilagoditi potrebam maloprodaje

Ob koncu preteklega leta je bil v tozdu Grosist širši sestanek vseh najodgovornejših delavcev, nosilcev komercialnih funkcij, posvečen podrobnejši analizi problemov na poslovnem področju.

Na sestanku so bila kritično in objektivno ocenjena dosedanja prizadevanja pri uresničevanju poslovne politike v grosistični dejavnosti v okviru sprejetih opredelitev in prilagajanja poslovanja za potrebe maloprodaje v delovni organizaciji in sozdu.

Ugotovljeno je bilo, da so bili v tej smeri sicer doseženi nekateri pozitivni premiki, vendar pa še zdaleč niso bile poiskane vse možnosti doseganja večjega dohodka, ki v grosistični fazi blagovnega prometa obstojajo in ki jih je treba čim prej izkoristiti. Prizadevanje za večji dohodek na vseh področjih mora biti osrednja naloga vsakega zaposlenega, še posebej, ker splošni pogoji poslovanja v tej fazi reprodukcije niso ugodni, temveč so, nasprotno, zelo zaostreni, izboljšanje pa tudi v bodoče ne gre pričakovati. Takšen položaj nam narekuje, da v okviru naših možnosti in vpliva čim prej poiščemo vse tiste notranje rezerve, ki še obstojajo, vendar jih v preteklosti nismo dovolj izkoristili.

Prilagoditev poslovanja za potrebe maloprodajne mreže v delovni organizaciji in sozdu ostaja še napej osrednja naloga poslovne politike grosističnih dejavnosti, vzporedno s tem pa je treba doseči specializacijo, predvsem v okviru sozda Mercator, kar je vprašanje, ki je že vse od vključitve Nanosa v sestavljeno organizacijo odprto. Zaradi tega se tudi promet Grosista v Mercatorjevi maloprodajni mreži ni bistveno povečal in je v primerjavi s sorodno mrežo v delovni organizaciji zelo nizek, kar kaže na potencialne možnosti, ki na tem področju obstajajo.

Poseben problem se kaže tudi v zagotavljanju ustreznega asortimana blaga za potrebe maloprodaje. Na eni strani trenutno konstantno primanjkuje določenih izdelkov, pri katerih je splošna po-

nudba manjša od povpraševanja, po drugi strani pa nimamo vpeljane posebnega sistema naročanja, s pomočjo katerega bi grosist dobil podatke, katero blago maloprodaja rabi, tako da bi nabava praktično potekala za že znanega naročnika - maloprodajno enoto. Skozi takšen sistem, pri katerem bi pri naročilu sodelovali obe, maloprodajna in grosistična dejavnost, bi nedvomno dosegli boljše rezultate in, predvsem v celoti gledano, lahko tudi zmanjšali zaloge.

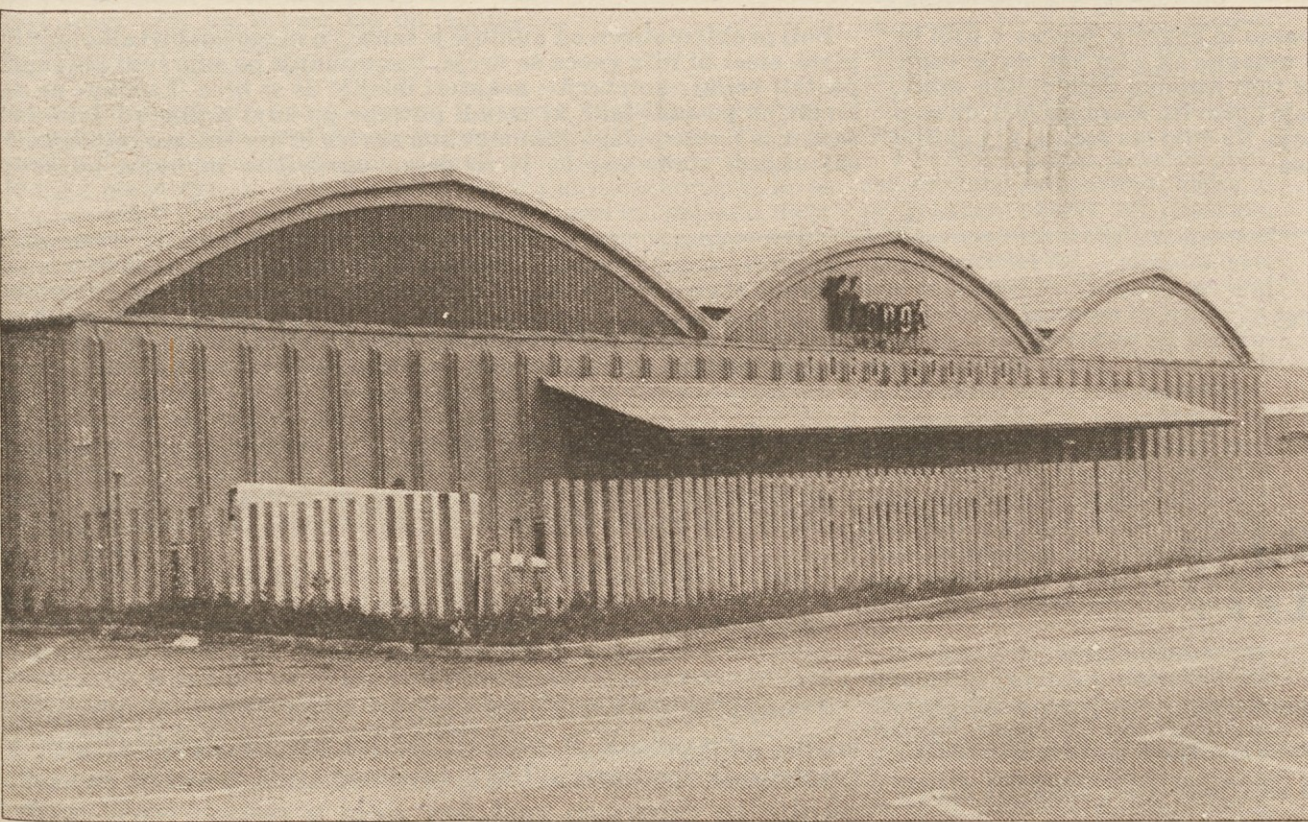
Prav zaloge in nizki količniki njihovega obračanja so naslednji problem, ki se trenutno postavlja pred naše združeno delo. Pomanjkanje likvidnih finančnih sredstev postaja že omejitveni faktor našega poslovanja in razvoja, saj novih virov likvidnih sredstev enostavno ni moč najti, stroški kapitala pa so postali zelo visoki in že bistveno posegajo v sam dohodek ter s tem v rezultate poslovanja.

Ti in ostali problemi so bili na sestanku podrobneje analizirani, sklep pa je bil, da se je treba s položajem soočiti in se takoj lotiti postopnega reševanja posameznih problemov, ki bo mogoče le z dograditvijo dolgoročne strategije v grosistični dejavnosti.

Nanosove vesti

Nanosove vesti

Grosistična dejavnost bo nujno potrebno reorganizirati ter ustrezno rešiti to, kar zahteva sedanj čas. Blago v naših skladiščih, ki so na posnetku, ne bo smelo dolgo ležati, količnik obračanja pa bo treba bistveno dvigniti; blago bo treba nabavljati po dogovorjenem asortimanu in za znanega kupca, predvsem v okviru M-Nanosa in sozda Mercator. Od praznih skladišč ne bo poslovnega učinka - veljati mora načelo: kolikor noter, toliko ven. Fotoarhiv M-Nanos

Večletna kriza v mesni industriji se nadaljuje

Mato Šoljič - TOZD TMI

Na systemske prvine ni moč vplivati

Delavci, zaposleni v tozdu TMI (Tovarna mesnih izdelkov) v Postojni, ugotavljamo, da ob tričetrtletju doseženi rezultat (izguba 4.462.408,70 dinarjev) in sedanj položaj na trgu z živino, mesom in mesnimi izdelki ne obetajo nikakršnih sprememb oziroma izboljšanja celoletnega poslovnega rezultata. Položaj je enak ali podoben tudi v drugih tozdih in delovnih organizacijah klavniške in mesne predelovalne industrije v Sloveniji in Jugoslaviji.

Živinorejska proizvodnja je še vedno nestabilna in neuskaljena, to pa predvsem zaradi velike odvisnosti od nakupa krme v drugih republikah in iz uvoza ter zaradi nepravilnega usklajevanja cen žarine in proizvodov od žarine s cenami reprodukcijskega materiala, zlasti krme.

Vse to povzroča neskladnost cen, preslabo zainteresiranost rejcev za organizirano tržno proizvodnjo, povečan zakol telet, neizvajanje pogodbenih obveznosti in preplačevanje ter zato nekontroliran promet z živino (črni zakol, prodaja nepogodbenemu kupcu).

Zaradi večletnih izgub ostaja še vedno odprto vprašanje ekonomskega položaja mesne predelovalne industrije, ki iz leta v leto postaja vse bolj reprodukcijsko nesposobna. Predvsem velja to za delovne organizacije, ki se ukvarjajo s prometom oziroma s predelavo svinjskega mesa, zaradi prevelikega razkoraka med enotno dogovorjeno ceno prašičev v Jugoslaviji (51,50 dinarjev) in dejansko tržno odkupno ceno, ki administrativno določeno ceno že presega za okrog 40%.

Ce bolj podrobno razčlenimo finančni rezultat tozda TMI ob tričetrtletju, ugotovimo, da je bila dosežena realizacija v znesku 392.481.766,25 dinarjev kar je 76%

lanske vrednosti, in je preseгла lansko za 35%. To nam kaže, da smo z realizacijo presegli inflacijsko rast, tako da smo kljub neugodnim tržnim razmeram dosegli zadovoljive rezultate.

Realizacija od prodaje blaga je za tri indekse točke nižja, kar pa je posledica tega, da smo v letošnjem letu prejeli kar za dvanajstkrat več kompenzacij kot v prejšnjem letu (za 10.128.630,55 dinarjev).

Poraba surovin in materiala, ki v odhodkih predstavlja pomembno postavko, je narasla za 14%, medtem ko se je poraba energije povečala za 100%. Ravno tako so se močno povečali stroški za proizvodne storitve - kar za 53%. Ostali stroški so se gibali v normalnih oziroma planiranih mejah.

Amortizacija se je na račun nove opreme v proizvodnji povečala za 34%. Občutno se je zvišala tudi nabavna vrednost blaga, in sicer za 53%, kar je za 18 indeksnih točk nad povišano realizacijo.

Dohodek se je v primerjavi s preteklim letom zvišal le za 15%. Nekatero obveznost iz dohodka so rastle hitreje, na primer obresti za 100%, ostale pogodbene in zakonske obveznosti pa za 111%. Zaradi vsega tega se je čisti dohodek celo zmanjšal za 2 odstotka.

Bruto osebni dohodki so se povečali za 9%, medtem ko je izguba

v primerjavi z enakim obdobjem preteklega leta večja za 46%. Število zaposlenih smo zmanjšali za 11% oziroma za 21 delavcev. Produktivnost se je povečala za 51%.

Na vprašanje, kje je nastala izguba v postojnskem tozdu TMI, bi odgovorili:

- - v zmanjšanem obsegu prodaje mesa in mesnih izdelkov v maloprodaji in v premajhni razliki v ceni, ki ne pokriva stroškov poslovanja;

- - v prenizkih proizvodnih cenah izdelkov, ki ne pokrivajo

Zaradi večletnih izgub ostaja vprašanje ekonomskega položaja mesne predelovalne industrije še vedno odprto. Foto Matjaž Marinček

materialnih stroškov in stroškov poslovanja;

- - v hitrem naraščanju cen surovin, repromateriala, energije in drugih stroškov poslovanja;

- - v prenizkih cenah klavnišnic za opravljanje klavniških sto-

Zaostreni pogoji gospodarjenja in prepočasno prilagajanje M-Nanosa novim družbeno-ekonomskim razmeram rojevajo likvidnostne probleme, ki jih zaradi pomanjkanja obratnih sredstev rešujemo z vsemi mogočimi in nemogočimi krediti. Ko najemamo kredite po 18 odstotni obrestni meri za odplačilo kreditov, ki smo jih najeli po 12 odstotni obrestni meri in ko si vsak dan, kadar pokrijemo obveznosti, oddahnemo, pa čeprav le do naslednjega dne, potem je položaj očitno res preč. Na posnetku je vodja gospodarsko-računskega sektorja, tovariš Pupis, ki največkrat po telefonu rešuje tisto, kar je treba rešiti. Žal se pre malo zavedamo tega, da je problem pokrivanja obveznosti odgovornost vseh odgovornih, ne pa le njegova in predsednikova. Fotoarhiv M-Nanosa

- - v velikih finančnih obveznostih zaradi investicije v mesnopredelovalni obrat (odplačila anuitet);

- - v pasivnosti občin pri reševanju problematike preskrbe z mesom, katere posledica je nepravilno oziroma neizpolnjevanje obveznosti do kompenzacij. Ta problematika je še posebej pereča za našo maloprodajno mrežo, ki je razpršena v šestnajstih občinah in treh republikah.

Neobjektivni bi bili, če ne bi priznali, da je v slabem rezultatu tudi del naših slabosti, čeprav smo prepričani, da se velik del našega poslovanja odvija v skladu s sprejetim sanacijskim in stabilizacijskim programom. Čeprav smo že dosegli nekaj uspeha pri odpravljanju slabosti znotraj kolektiva, še vedno ne moremo vplivati na vrsto sistemskih prvin, ki neposredno vplivajo na izpad dohodka pri nas. Zaradi zelo težkega položaja, v katerem smo, pričakujemo podporo in pomoč vseh družbenopolitičnih dejavnikov v občini, v delovni organizaciji in v sozdu pri skupnem iskanju poti in rešitev za izhod iz sedanjega položaja.

ritev, hkrati z izredno hitrim naraščanjem vseh stroškov v klavnišnic;

- - v prevelikih obveznostih za najeta posojila, saj so bila najeta pod zelo neugodnimi pogoji (kratek rok plačila in visoka obrestna mera),

Iz dela samoupravnih organov

Franc Čuk - DSSS

Obravnavani letni planski akti

V mesecu decembru sta se sestala izvršilni odbor delavskega sveta in delavski svet Mercator-Nanosa. Osrednja točka dnevnega reda sej obeh organov je bila priprava predloga ter sprejem letnega planskega akta M-Nanosa in plana dela delovne skupnosti.

V skladu z načeli usklajenega planiranja sta oba organa obravnavala tudi letni planski akt sozda in letni plan dela delovne skupnosti sozda. Vztrajati bo treba, naj bodo naše upravičene pripombe, tako v zvezi z združevanjem sredstev za investicije v mejah reprodukcijske sposobnosti tozdv kot v zvezi z financiranjem delovne skupnosti sozda, upoštewane pri rebalansu ter planov do 31. aprila, ko bodo znani rezultati poslovanja v letu 1981.

Na letni plan Mercator-Nanosa ni bilo dosti pripomb, zlasti pa ne pomembnejših. Več pripomb je bilo, tako kot vsako leto, na plan dela delovne skupnosti delovne organizacije. Oba planska akta sta bila sprejeta, vendar je treba vse pripombe temeljito preučiti in uskladiti ter nato usklajena določila vnesti v rebalans plana po sprejemu zaključnih računov za leto 1981.

Izvršilni odbor je nato imenoval še predsednike in namestnike komisij za popis spornih in sumljivih terjatev, menic in čekov ter potrošniških kreditov. Člane komisij imenujejo vsi tozdi neposredno.

Delavski svet je obravnaval tudi informacijo o idejnopolitičnih izhodiščih za poslovno povezovanje kmetijstva, živilstva, trgovine in turizma v občini Postojna in sprejel sklep, da se M-Nanosa v to povezovanje vključi predvsem z interesi tozda TMI za zagotovitev boljše preskrbe prebivalstva in surovinske osnove tega postojnskega tozda.

Informacija o likvidnosti M-Nanosa je ponovno pokazala na težek položaj, zato je delavski svet sklenil, da morajo direktorji tozdv pismeno pojasniti, zakaj je prišlo do prekoračitev nabav. Proti vsem kršilcem skupno dogovorjenih in sprejetih ukrepov komercialnega in finančnega poslovanja morajo pristojni organi in osebe terjati zagovor.

Naše kuharice v Postojni vsi poznamo in cenimo, čeprav o njih ne pišemo in govorimo. Samo po sebi umevno se nam zdi, da je vse v redu in da gladko teče, vendar ima tudi njihovo delo veliko težav, zahtevno je in še z veliko ljudmi imajo opraviti. Moramo reči, da smo zadovoljni s tistim, kar nam postrežejo. Na sliki sta Jožica, ki kuhinjo vodi in Milenka. Fotoarhiv M-Nanosa

Bolj problematičen od kuhinje je šank. Tu ni moč dobiti alkoholnih pijač, sicer bi bila gneča še večja. Navsezadnje pa smo tudi Slovenci postali veliki »kofetarji«; nekateri mislijo da se brez »kančka« ne da živeti, so pa tudi taki, ki zaradi potrebe po kavi bežijo od dela. Pri šanku so na razpolago tudi številne novice in ker imamo informacijski sistem slabo razvit, je to delno opravičilo za nujne odmore.

Investirajmo v kadre

Gordana Bandelj - DSSS

Korak naprej - danes ali jutri?

Vsak dan poslušamo, beremo, razpravljamo in premišljujemo o (ne)razvoju naših kadrov. Na strokovnih, prizadevnih in delovno učinkovitih kadrih sloni naša prihodnost. Kolikokrat premišljujemo o svojih sodelavcih kot o ljudeh, ki nekaj ustvarjajo, si prizadevajo in želijo, in ne kot o številkah, ki pokrivajo posamezna delovna mesta?

Verjetno ne bom preveč pretiravala, če odgovorim, da ne mnogokrat. Premalo časa imamo za soljudi, ker smo preobremenjeni z različnimi aktivnostmi. To lahko razumemo tako ali drugače - tako pač, kakor je v danem trenutku za nas najugodnejše. Geslo »Investirajmo v kadre, da se nam bo to pozneje obrestovalo!« je v strokovnih razpravah in na sestankih pogosto prisotno, kaj, ko ostane le napisano v zapisniku in skrbno shranjeno v arhivu.

V srednjeročnih in letnih načrtih smo si ob vsem ostalem zadali tudi pomembno nalogo, ki se nanaša na razvoj naših kadrov. Kako bomo nalogo izpeljali, kako bomo uspeli? Velikokrat smo že ugotovili, da struktura zaposlenih v delovni organizaciji, kar zadeva

stopnjo izobrazbe močno šepa. Analiza kaže, da imamo od skupnega števila zaposlenih en odstotek delavcev z visoko izobrazbo, dva odstotka z višjo izobrazbo, 18% s srednjo izobrazbo, 36% s poklicno šolo različnih smeri ter 43% delavcev brez ustrezne izobrazbe (do osem razredov osnovne šole ali s popolno osemletko). V strukturi zaposlenih je vrsta poklicev, ki v izobraževanju za potrebe blagovnega prometa niso opredeljeni kot programi oziroma smeri.

Kaj nam torej preostane? Soočeni smo z dejstvi, negotovi pa smo pri odločitvi, ali naj stopimo korak naprej takoj ali morda šele jutri? Vsekakor pa se moramo vsi strinjati z dejstvom, da na kadrih sloni prihodnost!

Korl in Vencl

Korl: Dobro bi bilo, če bi si kupil avto - po tej žlobudri sem si nabral revmatizem.

Vencl: Takšnole vreme res ni zdravo za noge. Avto je v takšnem vremenu najbolj koristen.

Korl: Vseeno imajo nekateri naši sodelavci prav v takšnem vremenu avto lepo doma, na suhem, »ker ga je škoda«, čeprav je gume lažje zamenjati kot pa noge!

Vencl: Kako boš kupil avto? Ti je umrla kakšna teta v Ameriki?

Korl: Moja teta je v Rakuliku in dolarja še nikdar videla ni!

Vencl: Nič se ne ve, stare tete imajo polne »štumfe«.

Korl: Mogoče imaš prav, v nedeljo grem delat k njej, pa jo bom vprašal za »solde«.

Vencl: Za vsak slučaj si hrbet malo podloži, če boš slučajno ujel kakšno batino!

Izločevalec maščobe, iznajdba Petra Vekarja

Mato Šoljič - TOZD TMI

Koristna novost v postojnski TMI

Iznajdba električarja-vzdrževalca Petra Vekarja ni samo prispevek k stabilizacijskim prizadevanjem v postojnskem tozdu TMI, temveč tudi k skrbi za čisto okolje in odpravo zastojev dela v neposredni proizvodnji.

Z začetkom proizvodnje mortadele se je v delovni enoti Proizvodnja pojavil resen problem - vprašanje tehnične maščobe, ki je nastajala v procesu barjenja slanine za mortadelo. Maščoba je iz stroja za barjenje slanine odtekala v greznico, iz katere so jo črpali in odvažali v posebno jamo na javno odlagališče. Večkratne zamašitve odtočnih jaskov in kanalizacije, zastoji dela v proizvodni enoti, problemi z odvozom maščobe, pa tudi opozorila pristojnih inšpekcijskih služb o onesnaževanju okolja so terjala takojšnje rešitve problema.

Na pomoč je priskočil Peter Vekar in po nekajdnevem ogledovanju procesa barjenja slanine in premišljevanju obljubil, da bo poizkušal najti ustrezno rešitev.

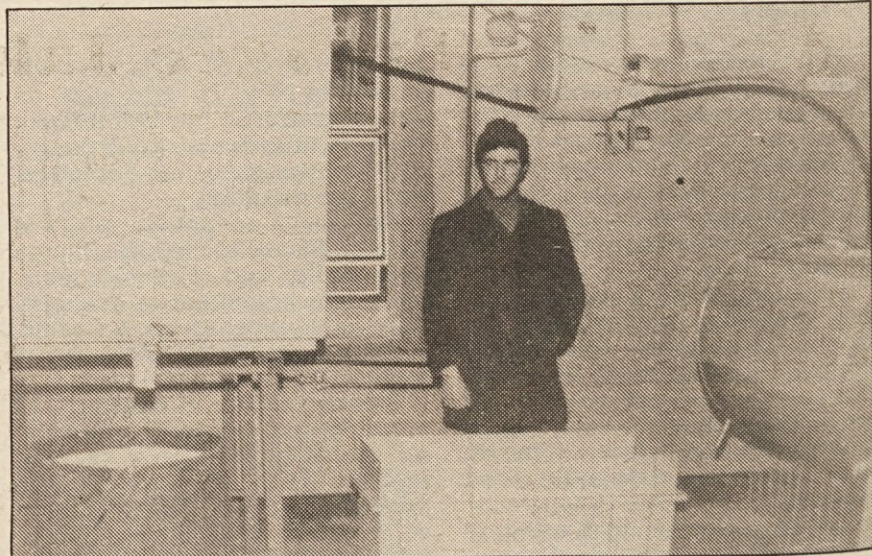
Ko je bila naprava končana, smo vsi precej skeptično in zadržano pričakovali rezultat poizkusnega

»Zadovoljen sem, da sem rešil problem maščobe v proizvodnji. Naloga vseh je, da iščemo rešitve za boljšo tehnologijo, večjo in bolj ekonomično proizvodnjo ter splošno varčevanje. Le na ta način bomo ustvarili pogoje za boljše, lažje in bolj varno delo, posebej delavcev v neposredni proizvodnji, ki delajo v težkih pogojih.«

Nobena skrivnost ni, da je naprava zelo enostavna in da je sestavljena iz dveh posod - lovilca in izločevalca maščobe. Posodi sta povezani s črpalko; maščoba se ločuje od vode in jo kot tehnično maščobo prodajamo Koteks To-busu v Ljubljano.

Naj povemo še to, da to ni edina in verjetno tudi ne zadnja »pogrontavščina« tovariša Petra. Njegova iznajdba je vredna veliko več, kot si je moč misliti:

- rešili smo problem maščobe (nič več se ne mašijo odtočni kanali in kanalizacija; proizvodnja ne zastaja);

Mercator-Nanosa spada med organizacije združenega dela, v katerih inovacije niso pogoste. Ob sedanjih težkih razmerah gospodarjenja bi brez dvoma potrebovali več inovatorjev. Peter Vekar iz tozda TMI je svoje delo opravil temeljito in njegova iznajdba že dolgo obratuje, nagrada tovarišu Petru pa je še vedno med obljubami. Fotoarhiv M-Nanosa

obratovanja naprave, ki jo je Peter Vekar poimenoval »izločevalec oziroma lovilec maščobe«.

Uspeh je bil popoln - izločevalec maščobe je deloval brezhibno. Tovarišu Petru smo takrat obljubili, da ga bomo predstavili vsem bralcem Mercatorja, ker to tudi zasluži, čeprav je od začetka delovanja njegove naprave preteklo že veliko časa. Povabili smo ga na razgovor in na vprašanje o uvedbi izboljšave je skromno povedal:

- ne onesnažujemo okolja in skrbi, kam z maščobo, ni več;

- s prodajo maščobe zaslužimo samo od ene serije mortadele 150 do 200 kg x 25,00 dinarjev, kar znaša 3.750,00 do 5.000,00 dinarjev.

Na nekdanje težave z maščobo smo v delovni enoti Proizvodnja že pozabili, ne smemo pa pozabiti na tovariša Petra, ki za uvedbo koristne novosti zasluži priznanje.

Humor v delovni halji

Franček iz Kopra

Inventure

Takšne ali drugačne, potrebne ali nepotrebne, koristne ali nekoristne, sladke ali grenke, mrzle ali tople, na kratko: innnvennturre...

Ze stara navada je, da ob koncu leta napravimo pregled skozi preteklo leto, kako smo kaj »furali« ali »zafurali« zadevo. Kot trgovec bom pričel seveda pri svojem »fuhu«. Da bi ga vrag pocitral, kdor si je izmislil inventure! Če je manjko, si žreš živce sam, kar seveda ni dobro, če je višek, ti žrejo živce drugi, kar seveda spet ni zdravo, če pa »štima«, se živciraš, kako je to mogoče.

Kolega mi je jamral po inventuri: »Joj, kam bi dal ta višek?«

»Kjer si vzел!« sem mu dal dober nasvet.

»Joj, to pa nikar, bo še večji plus!«

Spet drugi: »Joj, kje bi vzел, kar mi manjka?«

»I, tam, kjer si do sedaj jemal!«

»Ne, ne to pa ne, bo še večji minus!«

Še eno dobro navado imamo trgovci – namreč to, da delamo inventure takoj po praznikih, ker lažje preštejemo tisto malo krame, kar jo je še ostalo od prejšnjega leta. Kamor se ozreš, povsod napisi »Inventura«. Neki tujec me je vprašal, če je to kakšen nov socialistični koncern, ko je skoraj na vsakih vratih videl ta napis. Le s težavo sem mu pojasnil, da je to čisto nekaj drugega. Na to mi je rekel: »Veste, pri nas pa takšne stvari delamo v nedeljo in praznikih, pa tudi ponoči. Kadar je čas za prodajo, prodajamo.« Sam pri sebi sem ugotovil, da je prav to krivo, da je marka tako draga. Prav jim bodi!

Zanimivo je tudi to, da se njegovo veličanstvo potrošnik nikakor ne more navaditi teh naših dobrih običajev. Ravno tiste dni bi hotel kupiti vse, kar mu manjka. Ne da si dopovedati, kar trka na vrata in okna, mi pa hočemo mir, saj delamo obračun za celo leto!

Našim gospodarstvenikom je to najlažje: olje in piščance so popisali do 31. decembra in jih takoj 3. januarja dali v prodajo po novi ceni. Ali pa cestni upravi, ki ugotovi, da je 7 kilometrov ceste neuporabne: dà znamenje »prepovedan promet«, pa ji dolžina ceste ostane in ni nobene manjka.

Tudi dohtarju je inventura lahka: odreže ti slepič in ga konzervira v špirit, pa ga imaš, čeravno ga nimaš. Moja sorodnica Neža tudi nima težav: šest let je poročena in našela je šest otrok. Ne ve le, ali naj šteje tudi tistega, ki je na poti. Veliko težav pa ima moj delegat v občinski skupščini. Bil je vabljen na 23 sej, treh pa se je udeležil, seveda samo do prvega odmora. Po preprostem izračunu ima 20 sej primanjkljaja – še dobro, da ne bo za to nikomur odgovarjal.

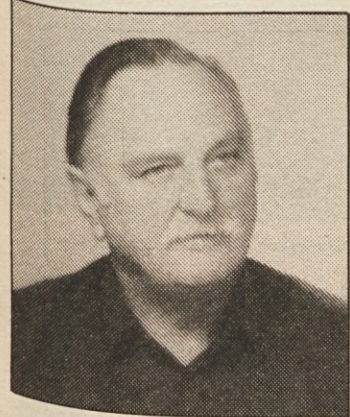
Se bi lahko naštevati lahke in težke inventure, ampak najtežje so za nas trgovce. Ob inventuri moramo trdo garati, da bi spoznali, kako smo čez leto delali.

Na zdravje
ob jubileju

Vsi ga poznamo. Mnogi med nami ga poznajo osebno, mnogi so se z njim rokovali in srečevali, vsi pa ga poznamo kot Frančka iz Kopra.

Ta naš Franček je stari šaljivec, saj nam da v vsaki številki Mercatorja kakšno novo, največkrat poučno lekcijo, čeprav je šaljivo obarvana. Tudi za njegove prispevke velja ista trditev, kakor za Pavlihovo – da je naš najresnejši časopis.

Naš Franček ta mesec praznuje. Pravi, da ima 60 let, pa mu malo kdo verjame. Poln je domislic in dobre volje, pa tudi poskočnosti mu ne manjka. Brke ima resda čisto bele, ampak pravi, da so takšni že od rojstva.

Franček iz Kopra

Franček je trgovec že od 1954. leta. V vseh teh letih je opravljal raznovrstna dela: bil je aranžer, nabavni referent, vodja skladišča tekstila v Postojni, že od 1963. leta pa je vodja PE Dom v Kopru, pri sedanjem tozdu Indus.

Naj bo tako ali drugače – verjetno ima res 60 let in mu zato vsi delavci M-Nanosa iskreno čestitajo. Želimu mu, da bi še dolgo pošiljal pozdrave kot Franček iz Kopra, kar je tudi odraz naše želje, da bi se še dolgo prijetno počutil. Starost pri tem ni pomembna, saj so si leta in koledar ljudje izmislili.

Franček nam je sporočil, da bo jubilej trajal ves mesec februar in da je pri njem dobrodošel vsak, star ali mlad znanec. Res ga bomo morali obiskati.

Čestitkam se pridružujeta tudi uredništvi Mercatorja in Nanosovih vesti.

Pred škodo se je moč učinkovito zavarovati

Valentin Marčec – sodelavec MIP

Kaj moramo vedeti o zavarovalništvu

Ker je zavarovalna stroka zelo pomembna veja gospodarstva, vendar zaradi svojih posebnosti odmaknjena od drugih strok, je zavarovalstvo mnogim skoraj neznano. Kot dolgoletni cenilec težkih škod sem pri več delovnih organizacijah ugotavljal velike škode.

Zavarovalnica s sklenitvijo zavarovanja in izstavitvijo zavarovalne police zaščiti družbeno in privatno premoženje proti različnim dogodkom s posledicami škode.

V besedilu police je točno popisani predmet zavarovanja, kakor n. pr. gradbeni objekt, več objektov, zaloge, osnovna sredstva, oprema, stroji, pridelki itd. – skratka, vse, kar se zavaruje. Označen je kraj zavarovanja, pričetek in konec zavarovanja (dolgoročno ali kratkoročno zavarovanje), kakor tudi obračunana zavarovalna premija.

Zavarovanje je razvrščeno po panogah zavarovanja. Tako poznamo požarno, vlomsko, strojelomno, montažno, zavarovanje stekla, živine, avtomobilov in drugih vozil, nezgodno in življenjsko zavarovanje, zavarovanje pred točo, in, končno, transportno zavarovanje.

Za določene zavarovalnine (zavarovalne premije) obstajajo pri zavarovalnici za vse panoge ustrezni ceniki. Po teh cenikih so predmeti zavarovanja zopet razvrščeni po nevarnostih in krajevnih razredih ter izraženi s premijskimi

stavki. Do teh premijskih stavkov pride zavarovalnica s pomočjo svoje statistične službe, po dolgoletnih opazovanjih škodnih primerov. Ti premijski stavki se pri bolj pogostih primerih škod lahko povišajo, pri padanju števila škod pa znižajo. Večina premijskih stavkov je izračunana v promilih, manj pa (pri zavarovanju stekla in živine) v procentih. Premijski stavek, pomnožen z zavarovalno vsoto, da osnovno zavarovalno premijo.

V teh cenikih so tudi določena doplačila za dodatne rizike (nevarnosti), in to za škode pri poplavih, izlitju vode, plazovih in drugih okoliščinah, ko nekaterih predmetov sploh ni mogoče zavarovati. Nadalje so določeni popusti na premijo, in to glede na trajanje zavarovanja, na obstoječe avtomatske in signalne naprave za gašenje in alarmiranje, nočne čuvaje itd.

Ob sklenitvi zavarovanja je posebno važno, da se v zavarovalno vsoto zajema celotno premoženje, in to po dejanski vrednosti. Tako zavarovanje je popolno in zavarovalnica nastalo škodo povrne v celoti oziroma po ugotovljeni vre-

dnosti, zmanjšani za obrabo predmeta in morebitni odbitek rešenege. Če se pri obračunavanju škode ugotovi, da je poškodovani predmet preizkorno zavarovan, se odškodnino zaračuna v proporciju, in to po formuli:

$$\frac{\text{zavarovalna vsota} \times \text{škoda}}{\text{dejanska vrednost}}$$

Pri vlomskem zavarovanju je mogoče zaloge zavarovati tudi za polno vrednost. Kjer gre za zelo visoke vrednosti, se zaloge običajno zavarujejo na I. riziko. To pomeni, da zavarovanec približno preračuna, koliko blaga bi bilo mogoče pri vlovu odnesti in kakšne bi utegnile biti enkratne poškodbe na opremi, ter navede primerno zavarovalno vsoto, do katere zavarovalnica poravnava škodo. Kakor se pri različnih panogah škoda plača po dejanski vrednosti, se pri vlomskem zavarovanju plača nabavna vrednost, in to tako, da se od maloprodajne cene odbijeta davek in marža. Proizvodnim organizacijam se prav tako prizna odškodnina za poškodovani ali uničeni izdelek oziroma blago po ugotovljeni polni ceni proizvajalca.

Vsako sklenjeno zavarovanje je vezano na splošne pogoje, ki so sestavni del zavarovalne police in jih zavarovalnica s polico izroči zavarovalniku. Tako imamo splošne pogoje za požarno, vlomsko, strojelomno, gradbeno, montažno, avtomobilsko in življenjsko zavarovanje ter za zavarovanje živine, stekla in pred točo.

Ti splošni pogoji posameznih vrst zavarovanje so razvrščeni po zaporednih členih in izčrpno obravnavajo obveznosti zavarovalnice ob raznih škodnih primerih, kakor tudi dolžnosti zavarovalnika pred in po škodi. Nadalje so navedene vse nevarnosti, ki jih krije zavarovalnica, kakor tudi nevarnosti, za katere ni jamstva.

Poleg osnovnih rizikov navaja polica še dodatne rizike. Pojasni pojem zavarovalnega kraja, določa, kako se obračuna škoda, navaja višino reševalnih stroškov v zvezi s škodo, kako se sklene zavarovanje, o zavarovanju na tuj račun, o trajanju zavarovanja, o začetku in koncu jamčenja, o plačilu premije, o povračilu premije, o znižanju in povišanju premije, o dolžnosti po škodnem primeru, o izvedenskem postopku v primeru spora, o zapadlosti zavarovalnine, o ugasnitvi zavarovalnega zahtevka, o omejitvi jamčenja, o zastavni pravici na zavarovalni stvari, o prehodu odškodninskih zahtevkov, o zavarovanju po zavarovalnem primeru (škodi), o odsvojitvi zavarovalne stvari, o spremembah zavarovalnih pogojev, o spremembi naslova, o pisni obliki, o veljavnosti pravnih pravil, o pristojnosti v primeru spora in o pomenu izrazov.

Naj posebej poudarim, da je zavarovanec pri nastanku večjih škod dolžan to kar najhitreje javiti zavarovalnici in UJV, kakor tudi zahtevati takojšen ogled in popis uničenih ali poškodovanih predmetov.

Pred tem ogledom zavarovanec na poškodovanih predmetih ne sme ničesar spreminjati, razen v primeru, ko bo bilo to potrebno zato, da se škoda med tem ne bi povečala. Za morebitno najmanjše strokovnega izvedenca za ogled ali ocenitev škode se mora zavarovanec prej sporazumeti z zavarovalnico.

Da bi se odnosi med zavarovancem in zavarovalnico odvijali brezhibno in nemoteno ter brez nepotrebnih zavlačevanj, je priporočljivo, da vsaka večja DO izbere iz svojih vrst zastopnika, ki se mora resno lotiti celotne zavarovalne problematike. Samo tako bodo odškodninski zahtevki zavarovalca smotni in stvarni ter ne bo prihajalo do sporov med zavarovancem in zavarovalnico.

Nanosove
vesti

Nanosov vestnik, priloga časopisa Mercator, glasila delavcev in kmetov SOZD Mercator – Ureja uredniški odbor – Gdgovorni urednik priloge Franc Glazar (telefon: (067) 21-441) – Tisk ČGP Delo – Naklada 11.750 izvodov

Ob zaključku starega leta smo se na sedežu M-Nanosa zbrali, da bi zbrisali skrbi, ki so nas trle vse leto, in da bi nazdravili novemu letu. Najprej smo počastili dva priložnostna jubileja – slavljenca sta bila naš predsednik, Tone Černe, in vodja mehanične delavnice, Janko Milavec – nato pa smo Silvestru nazdravili v naši menzi, kjer smo bili vsi, razen našega harmonikaša, ki ni držal obljube. Pa je bilo vseeno prijetno, saj sta nas povezala pesem in dobro razpoloženje.

Trgovec Jaka

Mercator na Štajerskem

Nove počitniške zmogljivosti v MIP

Sonja Udovič – MIP Ptuj

Z delom regresa do novih ležišč

Pri Treh kraljih na Pohorju je bila 8. januarja otvoritev prizidka Štuhčevega doma. V domu je Mercator-Izbira Panonija Ptuj kupila tri garsonjere za desetimi ležišči, za kar je porabila dva milijona dinarjev združenih sredstev sklada skupne porabe.

Štuhčev dom je od Ptuja oddaljen 45 kilometrov. V domu so 103 ležišča. Smučišča se razprostirajo na petih hektarih zemljišča; povezuje jih 440 metrov dolga vlečnica Črno jezero, tik pred usposobitvijo pa je 830 metrov dolga vlečnica Veliki vrh z dvema zahtevnejšima smučiščema in priključkom na obstoječe smučišče. Skupnih smučarskih površin bo po otvoritvi že kar 12 hektarov.

Novo zgrajena cesta povezuje smučišča s smučarskim centrom Rogla in Osankarico, najbolj obiskano spominsko postojanko NOB v Sloveniji. Od Treh kraljev

do Osankarice bodo s teptalnim strojem uredili tekaško stezo.

Z nakupom garsonjer so si delavci M-Izbire Panonije pridobili možnost smučarskih dopustniških dni po dostopni ceni. Delavec in njegovi ožji družinski člani plačajo 50 dinarjev za ležišče, prehrana v domu pa jih velja 310 dinarjev. Vsaka garsonjera ima opremljeno kuhinjo, tako da si dopustniki lahko pripravljajo hrano tudi sami.

Novo pridobljene počitniške zmogljivosti omogočajo delavcem razen smučanja tudi preživljanje letnega oddiha, saj je veliko mož-

nosti za sprehode in izlete po gozdnatih površinah do znanih pohorskih izletniških točk.

M-Izbira Panonija ima v lastnih počitniških objektih skupaj 105 stalnih in 6 dodatnih ležišč. V obmorskih objektih (v Portorožu, Poreču, Umagu, Nerezinah in Pakoštanah) je v lanskem letu preživljalo letni oddih preko 200 družin naših delavcev.

V delovni organizaciji si zelo prizadevamo za ceneno letovanje v lastnih počitniških zmogljivostih, teh pa ne bi imeli, če se ne bi pred šestimi leti odločili za združevanje sredstev od regresa za dopust. Od celotne mase sredstev regresa za dopuste gre za izplačilo delavcem 65%, 25% sredstev namenimo za nove zmogljivosti, 10% sredstev pa gre za letovanje družin delavcev z nizkimi osebnimi dohodki, za letovanje otrok v počitniških kolonijah in za plačilo stroškov zdravljenja starejših, zdravstveno ogroženih delavcev v naravnih zdraviliščih.

Na enak način nameravamo širiti zmogljivosti in nadomestiti nekatere že skoraj dotrajane počitniške prikolicice. Postavlja pa se nam vprašanje, koliko počitniških zmogljivosti bi lahko imeli v sodu Mercator, če bi to problematiko na podoben način reševali v okviru (žal nerojene) Mercatorjeve počitniške skupnosti?!

Razstava ročnih del

Kristina Antolič – MIP Ptuj

Nevednost ali nezanimanje?

Odbor za šport in rekreacijo pri sindikatu delovne organizacije Mercator-Izbira Panonija je priredil razstavo ročnih del naših delavcev, ki je bila odprta v času od 21. do 31. decembra, vsak dan, razen sobote in nedelje.

Na razstavi je sodelovalo devet razstavljalcev z velikim številom svojih izdelkov. Poudariti je treba, da je bilo od teh razstavljalcev kar pet moških, torej več kot polovica. Razstavljali so lesene lestence, svečnike, lučke, gobeline, vezene in kvačkane namizne prte in prtice, tapiserije, pletene volnene izdelke, razne lesene skrinjice, stolpe in barke.

Kljub vsemu smo žal ugotovili, da je bila razstava zelo skromno obiskana, čeprav je bila odprta od 12. do 16. ure, torej v času, ko bi si jo lahko ogledalo veliko število

delavcev. Je res kriva slaba obveščena, kot je napisal neki obiskovalec v knjigo vtisov na razstavi? Resnici je bližja ugotovitev, da za kulturno življenje ni zanimanja. Trikrat smo o razstavi ročnih del pisali v Internih informacijah in te posredovali v vse poslovne oziroma delovne enote, zato smo trdno prepričani, da bi delavci za razstavo morali vedeti – če pa ne berejo radi, jih bomo na to morali navaditi!

Prireditelj je zelo razočaran, saj je v prijetno ureditev razstave vložil veliko dela. Naj bo to šola za druge!

Ob upokojitvi

Alenka Kolarič – MIP

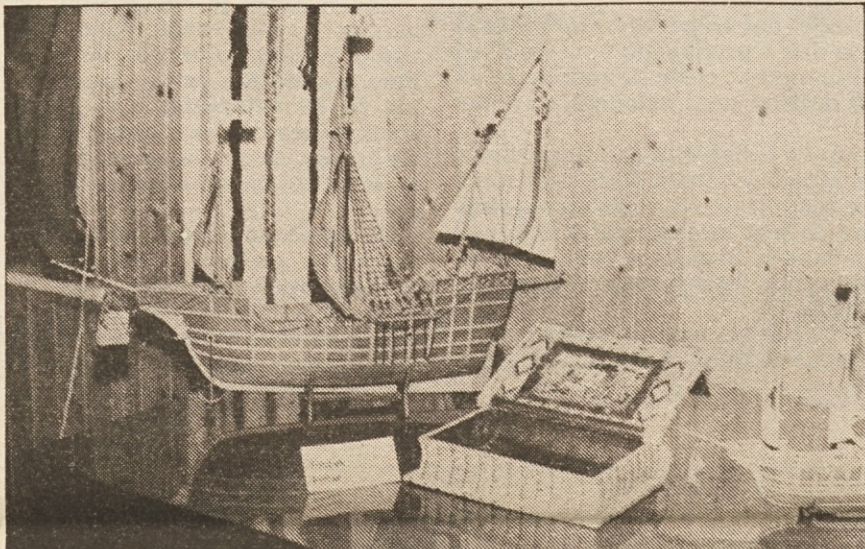
Ostanemo povezani

Po dolgoletnem vestnem in požrtvovalnem delu je ob koncu preteklega leta odšel v pokoj Ivo Nahberger, delavec tozda Veleprodaja.

Vse od povojnega obdobja je v naši delovni organizaciji (in še prej v njenih pravnih predhodnikih) vestno, kakovostno in odgovorno opravljal dela upravnika centralnega skladišča Prehrana tozda Veleprodaja. Njegova zanesljivost se je odražala v natančno opravljenih delih in nalogah, ki so mu bile zaupane v vseh teh dolgih letih. Probleme in težave je znal reševati sam ali ob pomoči drugih delavcev.

Prizidek k Štuhčevemu domu pri Treh kraljih na Pohorju, kjer ima Mercator – Izbira Panonija počitniške prostore. Foto Franc Zadravec

Razstavljeni predmeti Tončka Pintarja. Foto Kristina Antolič

Mercator v Prekmurju

Prijetno srečanje upokojencev

Jože Štelcl – upokojenec M-Sloge

Smeli načrti

Že tradicionalno vsakoletno srečanje upokojencev Mercator-Sloge iz Gornje Radgone je bilo tudi letos nadvse prisrčno. Zbranim upokojencem, članom samoupravnih organov in letošnjim jubilarantom je spregovoril direktor delovne organizacije Budimir Gašević.

V svojem govoru je tovariš Gašević prisotnim orisal poslovanje M-Sloge v preteklem letu. Ustvarjen naj bi bil blagovni promet v višini 410.000.000,00 dinarjev, povprečni mesečni dohodek pa je dosegel 9.000,00 dinarjev.

Pogoji poslovanja tudi v 1981. letu niso bili ugodni. Nenehno padanje razlike v ceni in rast vseh vrst stroškov ter drugi neugodni vplivi na celotno poslovanje so bili rezultat nestabilnega poslovanja. Odpovedati smo se morali gradnji prepotrebne blagovnice v Radencih in še nekaterim večjim investicijam. Načrti za blagovnico so v zaključni fazi, vendar bo potrebno počakati na sprostitev pogojev kreditiranja.

Vsa razpoložljiva sredstva smo lani preusmerili v adaptacijo obstoječih poslovnih prostorov. Z adaptacijo kletnih prostorov Železnine smo pridobili 77,64 m², dodatnih prostorov, z adaptacijo skladišča prodajalne Konfekcija 62 m², z adaptacijo skladišča pohištva 17 m² in v odprtem skladišču Železnine dodatnih 225 m². Obnovili smo ostrešje in fasado PE Radenci, asfaltirali dvorišči Železnine in Trgovske hiše ter opravili izboljšave opreme, sanitarij in drugega v skupni vrednosti 3.291.314,00 dinarjev. Pogoji dela

so se znatno izboljšali, zavarovali pa smo tudi skladiščne prostore.

Tovariš direktor je prisotnim tudi predstavil ambiciozen plan blagovnega prometa za letošnje leto in sicer v višini 550 milijonov dinarjev, ki pa bo lahko dosežen le z vsestranskim prizadevanjem vseh članov delovne organizacije. Ugotovil je, da so pogoji pridobivanja dohodka v sedanjih gospodarskih razmerah zelo težki, da pa ne bo nikoli pozabljeno, da so tudi prisotni upokojenci, nekdanji sodelavci, dohodek ustvarjali pod enakimi ali še težjimi pogoji. Sadove njihovega dela sedaj uživajo vsi, zato jim je zaželel, da bi se v delovni organizaciji tudi v bodoče dobro počutili.

Upokojenci si štejemo v posebno zadovoljstvo, da lahko z nekdanjimi sodelavci pokramljamo o uspehih in težavah, pa tudi o našem upokojskem vsakdanjem življenju. Vedno smo veseli povabila na tovrstna srečanja, brez katerih bi bilo življenje upokojencev pušeno in odmaknjeno od dogajanj v delovni organizaciji. Na ta način smo še vedno del delovne organizacije, čutimo pa tudi večjo socialno varnost. Razveseli nas vsak najmanjši doseženi uspeh v nadaljnjem razvoju trgovine in uspešne preskrbe potrošnikov,

Na srečanju upokojencev, članov samoupravnih organov in letošnjih jubilarantov sta nazdravila direktor Mercator-Sloge, Budimir Gašević, in upokojeni dolgoletni direktor, lanskoletni odlikovalec, Konrad Kovačič. Fotoarhiv M-Sloge

občutljivi pa smo na včasih nepotrebne napake.

Da bi se lahko upokojenci, katerih število se neprestano spreminja, lahko še bolje organizirali, predlagam v imenu vseh upoko-

jencev, da bi v M-Slogi ustanovili klub upokojencev, ki bi pripomogel k tesnejšemu sodelovanju, organiziranju skupne rekreacije in izletov v naravo ter tesnejši medsebojni pomoči.

Ob ponovni izvolitvi za direktorja Mercator-Sloge je Budimir Gašević med drugim zapisal:

Priznam, da sem bil včasih strog in natančen, ko je šlo za pravilno, pravočasno in zakonito opravljanje nalog. Pri tej strogoosti sem se vedno trudil biti pravičen do slehernega delavca in učenca. Zavedam se, da sem se tudi marsikomu zameril, ko sem ga opozarjal na morebitne pomanjkljivosti, vendar je tisti direktor, ki se nikomur ne zameri, slab direktor. Narava dela je takšna, da moramo gledati širše interese. Ljudje imamo svoje navade in slabosti, zato imamo včasih tudi različna mnenja. Popuščati moramo pri usklajevanju teh mnenj, če vidimo, da so usklajena mnenja širšega družbenega pomena za našo delovno organizacijo, SOZD in družbenopolitično skupnost. Moj uspeh je uspeh vseh nas. Da bi bil moj uspeh v naslednjem letu večji, prosim slehernega delavca in učenca za sodelovanje, posebej pa prosim za sodelovanje samoupravne organe ter vodilne in vodstvene delavce. Fotoarhiv M-Sloge

Ivo Nahberger. Foto Franc Zadravec

Odnos do sodelavcev je bil vrlina njegove osebnosti, ki jo ima le malokdo, zato jo bomo z njegovim odhodom toliko bolj pogrešali. Žal se je dogajalo tudi to, da ga ljudje niso hoteli razumeti, kar pa mu je dalo novih sil, da je vztrajal. Ljudem je znal prisluhniti in pomagati, jim biti tovariš in sodelavec, pogosto pa tudi oče.

Tudi za aktivnosti v družbenopolitičnih in samoupravnih organih je vedno našel čas. S svojim strokovnim delom je kot predsednik delavskega sveta, predsednik osnovne organizacije sindikata, sekretar zveze komunistov in član občasnih organov v delovni organizaciji in zunaj nje veliko pripomogel k uspešnemu poslovanju in gospodarskemu razvoju delovne organizacije. V krajevni skupnosti je eden vidnejših aktivistov. Za vsestransko in uspešno delo je prejel več odlikovanj, pohval in priznanj.

Upamo, da se bo še vračal v naš kolektiv, saj bo drag gost, njegovi nasveti pa nam bodo vedno dobrodošli!

Podeljene nagrade ob delovnem jubileju

Letos so osnovne organizacije sindikata v delovni organizaciji Mercator-Rudar Idrija prvič organizirale skupno srečanje delavcev in upokojencev vseh treh temeljnih organizacij, združenih v M-Rudar. Namen srečanja je bil, da bi se kolektivi med seboj bolj zblížali ter si izmenjali delovne izkušnje. Srečanje je potekalo v prijetnem vzdušju, zato so se delavci odločili, da bodo takšna srečanja prirejali tudi v bodoče, če bodo le možnosti dopuščale. Na posnetku so člani kolektiva ob skromni pogostitvi. Besedilo in foto Ela Kovač

●●●●●●●●

Novoletno srečanje – zblížanje delavcev Mercator-Rudarja

Na novoletnem srečanju kolektiva delovne organizacije Mercator-Rudar Idrija so bile delavcem podeljene tudi nagrade za 10, 20 in 30-letne delovne jubileje. Nagrade sta delavcem podelila Dušan Kokalj, predsednik delavskega sveta delovne organizacije, in Zofija Bogataj, predsednica konference sindikata. Ivanka Leskovec, direktorica delovne organizacije, je vsem jubilantom iskreno čestitala in jim zaželela, da bi bili pri opravljanju svojih delovnih nalog tudi v bodoče tako uspešni. Na fotografiji so jubilarji, zbrani za spominski posnetek. Besedilo in foto Ela Kovač

●●●●●●●●

Z novoletnih srečanj

Skromna pozornost do nekdanjih sodelavcev je vedno na mestu. Zadnje dni starega leta so se na sedežu sozda zbrali tudi upokojenci delovne skupnosti sozda. Foto Jože Rozman

●●●●●●●●

Rožnikovi upokojenci v domu JLA

Mercator-Rožnik je, tako kot vsako leto, tudi letos svoje upokojence iz Ljubljane in bližnje okolice povabil na srečanje v dvorano doma JLA v Ljubljani. V zabavnem delu srečanja, ki ga je vodil Mile Bitenc, je bila prav gotovo najbolj atraktivna točka zlaganje papirnatih kap, ki so si jih morali prostovoljci posaditi na glave in se pomeriti v vlečenju vrvi (levi posnetek), končnega zmagovalca pa je odločilo »polaganje rok« (desni posnetek). Besedilo in foto Matjaž Marinček

V »skriti« prodajalni sredi mesta

Mile Bitenc

Pet stopničk pod pločnikom

Morda ta naslov zveni malce čudno, vendar je čisto res: prodajalna s sadjem in zelenjavo na Titovi 6 pri Pošti je zrinjena v klet. Vanjo kar »potegnejo« vabljivo naložene dobrote v vedno lepo in skrbno urejeni izložbi. V prodajalni pa je še kaj več: tu sta doma tudi lepa beseda in prijazen nasmeh. Takšne so Marija in obe Angelci, pa seveda tudi poslovodkinja, Fani Rigler.

Od vseh je najdlje v prodajalni poslovodkinja – polna tri desetletja in še malo čez dela s sadjem in zelenjavo. Celi dve desetletji je prav tu in če je ni za pultom, potem je Fani Rigler zadaj, v skladišču, kjer čisti, sortira ali pripravlja. Ljudem rada ustreže in mnogim stalnim strankam, ki hodijo semkaj nakupovat že vrsto let, pa čeprav so iz čisto drugega konca mesta, bo za njo verjetno žal. Le še leto dni in nekaj mesecev bo namreč stala za pultom te prodajalne, potem pa bo odšla v pokoj. Pravi, da ji bo kar malo dolgčas, saj je rada med ljudmi in v okolju, v katerem je preživela skoraj vse življenje. Veselje do dela, ki ga opravlja, kar sije iz nje. Z neko posebno ljubeznijo prihaja v »svojo« trgovino ne le dopoldne, temveč tudi popoldne, če je le treba. Ko pa je toliko dela, pravi.

In potem začne pripovedovati, da je delo v zelenjavni prodajalni precej drugačno od tistega v špeterijski. Blago mora biti vedno sveže in lepo. Velikokrat je treba vse presortirati, ločiti slabo od dobrega in izločiti tisto, kar je gnilo. Vse, sadje in zelenjavo. Vsega tega slučajni kupec niti ne opazi.

Triinšestdeset let dela Fani v prodajalni s sadjem in zelenjavo. Veliko se je spremenilo, pravi. Bili so časi, ko ni bilo kaj dosti izbire; ni bilo pomaranč, banan, grenivk ljudje niso poznali, pa tudi ananasa in morda še česa ne. Tega smo imeli vrsto let dovolj, zdaj pa spet

primanjkuje, vendar, pravi, to ljudje še nekako razumejo. Še sreča, da so limone, v katerih se skriva še več vitaminov. Domačega sadja je dovolj; lepo, sočno in okusno je, zato lahko nadomesti tisto iz južnih krajev. Bolj tarnajo starejši ljudje, predvsem upokojenci. Glejajo na tehtnico, na vsak dinar in seveda težko doumejo, da je čisto navaden fižol po dvanajst jurjev...

Nasmehne se in pove: šestokrat ljudje sprašujejo, na kakšen način se kaj uporablja. Zadnje čase ponujajo kitajsko zelje. To je nova vrsta zelenjave, priprava je malce drugačna in tako je treba postreči tudi s kuharskimi recepti.

Fani Rigler dela v prodajalni na Titovi 6 v Ljubljani že 20 let. Foto Mile Bitenc

Pred 8. trnovskim smučarskim maratonom

Ela Kovač – M-Rudar, Idrija

Idrijčani vključeni v športno politično manifestacijo

Dosedanjih sedmih trnovskih maratonov so se udeležili tudi delavci Mercator-Rudarja, Vida Pivk iz tozda Univerzal in Marko Pajntar iz tozda Preskrba pa sta dosegla kar lepe rezultate. Tudi na letošnji maraton so se ljubitelji tega športa iz naše delovne organizacije že prijavili.

Prizadevni člani organizacijskega komiteja se skrbno pripravljajo na 8. trnovski maraton, ki bo v nedeljo, 7. februarja na Črnem vrhu nad Idrijo. Športno politična manifestacija ljubiteljev smučarskega teka in številnih obiskovalcev prireditve je organizirana v počastitev 40-letnice množičnega odhoda prebivalstva občine Idrija v partizane, ustanavljanja prvih osvobo-

dilnih odredov in partizanskih enot na Idrijskem ter v počastitev 40-letnice I. zasedanja AVNOJ. Častni pokrovitelj trnovskega maratona bo tudi letos Stane Potočar-Lazar, narodni heroj in nekdanji komandant slavnega IX. korpusa NOV in POJ.

Program 8. trnovskega maratona je naslednji: maraton – smučarski tek na 42 km, mali maraton – smučarski tek na 25 km, smučarski tek SLO na 10 km za pripadnike JLA, TO in milice ter pionirski smučarski tek na 8 km.

Organizator je za letošnji smučarsko prireditve pripravil nekatere spremembe na dosedanjih progah, tako da bodo ti popravki prispevali k boljšim razmeram za aktivne udeležence, pa tudi k razmeram celotne prireditve. Pomembna novost je, da se bodo lahko udeleženci 8. trnovskega maratona, glede na počutje med tekom, odločili, ali bodo tekli maraton 42 ali mali maraton (po pretečenih 25 kilometrih lahko gredo v cilj za mali maraton ali pa nadaljujejo tek). Ob progah bodo organizatorji pripravili tudi spremljajoče objekte za okrepčevalnice, sanitetne postaje, servise za smuči ter kontrolne sodniške točke.

Razpis s prijavnico za 8. trnovski maraton je bil v začetku januarja že razposlan vsem lanskim udeležencem maratona, smučarskim klubom, sindikalnim organizacijam in šolam, ljubitelji smučarskega teka pa se lahko za maraton prijavijo tudi s prijavnico, ki so objavljene v tedniku Nedeljski in v drugih slovenskih časopisih. Rok za prijavo in plačilo štartnine je 25. januar. Vsak udeleženec maratona bo dobil bilten prireditve, startno številko in spominsko značko.

Spet pogleda po prodajalni, vmes postreže, naloži malo lepega, rdečega grozdja in pravi: »Saj imamo kar veliko, kajne? Danes so pripeljali že drugič«. Potem spet prijazen pozdrav; tovarišici srednjih let pove, da letos kakijev ne bo več, da pa so jabolka sočna in sladka. In postreže. Stranka iz hiše, pomislim. Pa mi Fani kasneje pove, da je iz drugega konca Ljubljane in da nakupuje mimogrede, ko se vrača iz službe.

Takšnih kupcev, ki niso iz najbližje soseske, je veliko. Leta in leta že prihajajo sem. Srečujejo vedno isti, nasmejan in prijazen obraz Riglerjeve Fani. K sedemdesetim gre, pravi, pa jih ne kaže – veliko jih skrije. Morda je vsemu temu res botrovala neprestana dobra volja do dela in ljubezen do vsega, pa čeprav tudi njej ni bilo vedno z rožicami postlano.

Najin pogovor gre počasi h koncu. Prodajalna je že zaprta, jaz pa silim z vprašanji in povprašam, če nemara motim. Vem, da je še veliko pospravljanja in pomivanja. Ne, pravi. Kar čutim, da moram za vse te prijazne in lepe besede vsaj nekaj povrniti. Ponudim, da jo mimogrede zapeljem domov. Spet odkloni in pove, da ima avtobus pred prodajalno in da jo pripelje prav do doma. Dobim občutek, da bi mi rada prihranila delček poti.

Poslovim se. Zapustim »skrito« prodajalnice v centru Ljubljane, v katero se vsaki, ki jo enkrat »odkrije«, vedno znova rad vrača. Zato, ker je lepo založena in vabljiva, za pultom pa stoje prijazne prodajalke. Tudi Fani Rigler.

V M-Sadju zelenjavi slavili

Mirko Vaupotič

Podeljena priznanja jubilentom

Čeprav skromno, vendar v prijetnem okolju, so se pred koncem leta sestali člani delavskega sveta Mercator-Sadja zelenjave, da bi delavcem, ki združujejo delo deset ali dvajset let v tej delovni organizaciji, čestitali k jubileju.

Srečanje je bilo izredno prijetno, saj so delavci istočasno proslavili tudi dan republike. Predsednica delavskega sveta Tilka Gregorc je v nekaj besedah orisala razvoj delovne organizacije, nekaj misli pa je dodala tudi ob dnevu republike.

Priznanja za desetletno delo so prejeli: Filip Beden, Jože Debelak, Marija Gliha, Franc Kolenc, Albin Kovačič, Nada Lampič, Lidija Lesar, Terezija Malovrh, Viktorija Mohar, Peter Mrzelj, Bernarda Novak, Želko Pjetlovič, Milena Pozderec, Viktorija Praprotnik, Alojz Primc, Jože Radelj, Jožica Tanackovič in Angela Željko.

Priznanje za dvajsetletno delo so prejeli Vida Ferko, Ljudmila Koželj, Stane Mavec, Ignac Mesarič, Anka Potočnik, Marija Tojčić, in Rafael Železnik.

Embalaža – veliko dela, denarja in prostora

Jože Renar

Težko breme za trgovino z živili

Embalaža (slov.: zavitek, omot, razvoj, ovojnina, zavijanje blaga) je stara več kot dva tisoč let. Prva embalaža so bile brčkone amfore, v katerih so vozili vino, olje in druga živila že stari Grki in drugi narodi. Dejstvo je, da se je embalaža prilagajala razvoju tehnologije in potrebam kupcev.

Embalaža je v trgovini z živili zelo pomembna, saj opravlja najmanj dve pomembni funkciji: omogoča na praktičen in poceni način, da pride blago od proizvajalca do kupca (vreče za sladkor, moko, steklenice itd.) ter obvaruje blago pred poškodbami, vlago, mrazom, vročino itd. Pred 20. leti smo imeli v trgovini težave z vrečami, sodi za olje in kis, danes te vrste embalaže skoraj ni več. Skratka, spreminja se tudi embalaža in menim da je prav, da ta razvoj spremljamo in poznamo. Stroški za embalažo namreč večajo skupne stroške, to pa pomeni nižji dohodek in manjše osebne dohodke.

V sodobni živilski trgovini brez embalaže ne gre. Delimo jo na nevračljivo (ta je vračunana v ceni) in vračljivo, ki pa nam dela veliko težav. Večina embalaže, ki jo trgovina mora vračati, je za tekočo hrano oziroma pijače. Da tu ne gre za majhne količine, naj navedem podatek, da je tozdr Grmada lani prodala več kot 4 milijone steklenic piva, več kot 2 milijona steklenic mineralnih vod in če vemo, da gre na 5-tonski kamion približno 200 zabojev oziroma 3.000 steklenic mineralne vode ali 4.000 steklenic piva, to pomeni: samo Grmadine prodajalke so morale v letu dni raztovoriti tisoč tovornjakov s pivom in 660 tovornjakov z

mineralnimi vodami. Ker je treba vse te steklenice tudi vrniti, torej zbrati, obračunati, naložiti na 1660 tovornjakov, je to naporno fizično in odgovorno delo. Ob tem bomo morda lažje razumeli, zakaj se trgovci otepajo, da bi zbirali – odkupovali tudi drugo steklenino, za katero ne dobijo niti prebite pare, črepinje pa gredo na njihov račun. Samoupravni sporazum o zbiranju steklenic je namreč enostranski, saj trgovci razen moralne spodbude ne dobijo ničesar. Od take nagrade pa se žal ne da živeti. Jasno je torej, da zbiranje steklenic še zdaleč ni urejeno tako, kot bi moralo biti, potrpežljivost trgovcev pa ima tudi svoje meje.

Menim, da bi morali ta problem rešiti bolj gospodarno.

Vsi se zavedamo, da je dobro gospodarjenje z embalažo danes nujno in potrebno. Udarniško delo ali zavest, da je treba nekaj zrtvovati za skupnost, je zelo lepa stvar, vendar mora to zajeti vse občane, ne pa samo trgovce z živili. Zdi se, da javna občila velikokrat napačno obveščajo o tem, češ da so za pomanjkanje embalaže krivi le trgovci. Resnica pa je ta, da trgovina z živili poceni ali zastoj, celo z izgubo na račun nižjih osebnih dohodkov, zbira in vrača embalažo. Zato je že čas, da bi si tu natočili čistega vina in vso zadevo spravili v red.

Pri embalaži pa ne gre samo za prevzem, prodajo in vračanje, ampak tudi za skladiščenje, varovanje le te. Embalaža je z rastočimi cenami nenadoma postala privlačno blago za zmikavte. Dogaja se, da zginjajo zaboji s steklenicami vred z dvorišč, kjer marsikje hranijo embalažo. Še več, prav te zaboje in steklenice nam potem ponujajo v odkup! Pri tem ni druge rešitve, kot embalažo spraviti v zaklenjena skladišča, ki pa jih ni dovolj oziroma so premajhna. Skladišča bo torej treba povečati, pri novogradnjah pa bodo morali

projektanti temu posvetiti več pozornosti, beri, načrtovati večja in priločnejša skladišča.

Ne nazadnje je z embalažo povezan tudi denar, saj se njena vrednost samo pri Grmadi približuje letno stari milijardi. Pred leti je že kazalo, da bo delo z embalažo postalo lažje in enostavnejše, tako kot smo to videli pri Migrosu v Švici. Tam so ugotovili, da so stroški za evidenco večji kot znaša škoda zaradi kraj, vendar roko na srce, tam je tudi kraj zelo malo. Tudi pri nas smo začeli razmišljati o tem, vendar je dviganje cen to postavilo na glavo.

Preglavic z embalažo je na kratko rečeno dovolj in zdi se mi, da jih vsi skupaj premalo upoštevamo, da ne poznamo dovolj dela trgovca v živilski trgovini, ki je včasih prav težaško, da ne omenjam tega, da najdemo embalažo tudi po garderobah, saj je drugim ni postaviti. Z dobro voljo se bo dalo marsikaj urediti, pomagati in olajšati delo predvsem ženskam, ki so v trgovini v večini.

Opomba uredništva: O embalaži glejte še prispevek v rubriki »Mali ekonomski leksikon«, št. 4. april 1981 in članek Mileta Bitenca »S kangljico po vino« v št. 8. avgust 1981.

razvoj trgovske mreže od pripojitev do danes

1962	1963	1964	1965	1966	1967
1	2	2	2	4	5
7	10	17	22	26	32
216	262	255	247	338	314
224	274	274	270	368	351
1968	1969	1970	1971	1972	legenda
6	7	7	9	12	◀ diskont
39	42	54	60	62	◀ blagovnice, bl. hiše
245	256	374	397	396	◀ samopostrežbe
290	305	435	466	470	◀ klasične trgovine
1976	1977	1978	1979	1980	◀ vse skupaj
13	15	23	1	3	
87	97	133	25	32	
492	702	927	147	151	
592	814	1083	965	935	
			1138	1121	
					PODATKE ZBRAL IN ZRISAL: HVASTIJA

H grafičnemu prikazu

Kancijan Hvastija – Razvojno planski sektor SOZD

Razvoj trgovinske mreže od pripojitev do danes

Trgovsko podjetje z živili, Ljubljana, Tyrševa, 31, ki je bilo ustanovljeno 4. marca 1949 kot republiški grosist, se je kasneje preimenovalo v Trgovsko podjetje Mercator, veletrgovina špecerijskega in kolonialnega blaga – uvoz, Titova 31, danes pa je to Mercator, sestavljena organizacija združenega dela za dejavnost kmetijstva, industrije, trgovine, gostinstva in storitev, n. sub. o., Ljubljana, Aškerčeva 3.

Od ustanovitve leta 1949 pa do 1962. leta se je podjetje ukvarjalo z grosistično in uvozno dejavnostjo,

od leta 1962 pa še s trgovino na drobno in drugimi dejavnostmi. S pripojitvijo podjetij z ljubljanskega in okoliškega območja, nato pa še ostalih krajev Slovenije, se je podjetje razširilo v veliko sestavljeno organizacijo združenega dela. Cilj združitve je bil predvsem razširiti in dvigniti trgovsko mrežo na sodobnejšo raven.

Uvedba samopostrežne tehnike je v teh letih, tako v pogledu razširitve prodajnih zmogljivosti kot realizacijske blagovnega prometa, dosegla vidne uspehe. Delež prometa samopostrežnih prodajal v

prometu celotne trgovine se je naglo dvigal.

Osnovno merilo rentabilnosti samopostrežnega načina prodaje blaga je v znatno povečanem – obsegu prometa, ki ga samopostrežne trgovine lahko dosežajo ob enakih pogojih, kot ga imajo klasične trgovine. Na večji priliv kupcev pa vselej vplivata kulturna postrežba in predvsem široka izbira živilskega ter drugega blaga, lepo zloženega v prodajnih gondolah.

Okoli leta 1970 so se pričeli pojavljati problemi zmogljivosti samopostrežnih prodajal, predv-

sem tam, kjer je število potrošnikov naglo naraščalo. V večini samopostrežnih prodajal v takšnih primerih funkcionalnost prodajalne ni več ustrezala, prodajne zmogljivosti pa niso prenesle porasta kupcev. Zamisel za večje prodajalne tipe blagovnic, blagovnih hiš in marketov je bila upravičena glede na večjo in funkcionalnejšo ureditev (razni oddelki, kakor tudi primerni prostori za parkiranje avtomobilov, kar je v sodobnem svetu že ustaljena praksa.)

Kako je potekala gradnja teh objektov od 1962. leta pa do danes nazorno prikazuje tabela.

Poleg na novo zgrajenih objektov, prikazanih v zgornji tabeli, so organizacije združenega dela preuredile in posodobile še vrsto klasičnih in samopostrežnih trgovin.

Da je bila usmeritev v gradnjo predvsem večjih trgovin (samopostrežb, blagovnic, ipd.) pravilna,

potrjuje dejstvo, da smo gradili predvsem tam, kjer je bilo najbolj potrebno. S tem načinom gradnje smo v primerjavi z letom 1962 močno posodobili trgovsko mrežo v vseh delih Slovenije, kjer so naše organizacije. Gradnjo novih objektov pa bodo v bodoče delno zavrnile težave pri investicijah.

leto	klasične samopos. trgovine	blagov. trgovine	skupaj
1962	1	7	8
1963	2	8	10
1964	2	15	17
1965	4	18	22
1966	5	21	26
1967	6	26	32
1968	3	39	42
1969	3	42	45
1970	6	54	60
1971	5	60	65
1972	1	62	63
1973	1	62	63
1974	1	62	63
1975	1	62	63
1976	2	62	64
1977	6	62	68
1978	2	62	64
1979	4	62	66
1980	3	62	65
1981	1	62	63
skupaj	24	67	91

Zakaj Rakovnik še nima centra osnovne preskrbe?

Jože Rozman

Nove trgovine med potrebami in denarjem (2)

»Dokler bo imela trgovina z živili tako mesto v družbi, kot ga ima sedaj, ne moremo pričakovati, da bo imela tudi več denarja za hitrejši razvoj. Naši osebni dohodki so podpoprečni, pokrivalo materialne stroške in to je tudi vse«. S temi mislimi direktorja tozda Dolomiti (DO M-Rožnik) Ludvika Čampe nadaljujemo zapis o novih in starih trgovinah v Ljubljani in okolici, ki jih še ni, ki so premajhne (prevelike), ki jih je premalo. Zakaj?

»Dokler bo tako, dokler se bodo zmanjševali bančni krediti, trgovina z živili pač ne bo mogla ustreči vsem željam po novih ali povečanih trgovinah,« nadaljuje Ludvik Čampa.

Veliko naselij – premalo trgovin

Tozd Dolomiti ima nad Rožnikovi maloprodajni tozdi v Ljubljani in okolici posebno mesto, ker deluje na področju z izrazito policentričnim demografskim in gospodarskim razvojem. Tu je veliko naselij, ki so zaključene urbane sredine, v katerih hočejo imeti občani vse, v našem primeru tudi svojo trgovino. Naštetimo jih! Krajevne skupnosti Brezovica, Kozarje, Horjul, Škofljica, Lavrica, Ig, Velike Lašče, Rakovnik, Vič, Trnovo, Vrhnika, Logatec, Borovnica, Grosuplje, poleg teh pa še nove stanovanjske soseske v

Ljubljani, to so Trnovo, Bonifacija in Viška cesta. Res je, da so skoraj v vseh teh naseljih in soseskah stare, povečini preživele trgovine, podedovane od nekdanjih kmetijskih zadrug, ponekod tudi novejša in nove (SP Riharjeva, SP Vrhnika, SP Logatec, SP Vnanje Gorice, SP Bonifacija, SP Grosuplje), vendar je vseh skupaj še vedno premalo. Želje in potrebe po novih trgovinah za živila in osnovne potrebščine v teh naseljih bi mirno napolnile dva srednjeročna plana. »Ob sprejemanju srednjeročnih planov občin so vse te krajevne skupnosti postavile v njih gradnje trgovin in te plane predložile nam v podpis. Na žalost smo morali večino teh želja-potreb, razen šestih, odbiti, ker nismo sposobni zgraditi toliko trgovin, kaj šele, da bi gradili tam, kjer so trgovine za nas trenutno ekonomsko manj zanimive, pa so tudi potrebne,« pravi Ludvik Čampa, in na-

Ludvik Čampa

daljuje: »Slišimo tudi želje iz Logatca in Vrhnike, kjer bi radi imeli blagovnici velikosti ljubljanske Name, to je okoli 4000 m², vendar so take naložbe danes popolnoma nerealne in ekonomsko neutemeljene.« Občini imata seveda tu svoj interes, saj denar, ki bi lahko ostal doma, odtehta drugam, v tozdu Dolomiti pa pravijo, da zaradi dnevne migracije občani še niso nujno vezani na domačo trgovino.

Tozd Dolomiti

trgovine ima v občinah Ljubljana Vič-Rudnik, Vrhnika, Logatec in Grosuplje;

– okoli 500 zaposlenih dela v 85 poslovnih enotah, letni promet je okroglo 170 starih milijard dinarjev. Tozd ima 22 samopostrežnic, 36 klasičnih trgovin, 5 tehničnih, 2 manjši blagovnici, 17 bifejev in 3 mesnice, od tega je 20 takomenovanih socialnih trgovin, to so take, kjer dohodek ne pokrije stroškov poslovanja;

– v preteklem srednjeročnem obdobju (1976–1980) se ponašajo z lepim številom novih trgovin, to so: samopostrežnica in bife na Riharjevi ulici v Ljubljani, samopostrežnica, tehnična trgovina in bife Cankarjev hram na Vrhniki, samopostrežnica Logatec, samopostrežnica Vnanje Gorice, samopostrežnica Bonifacija ter povečanje samopostrežnice Grosuplje, kar je skoraj toliko kot nova trgovina. Povedati je treba še, da so v tem času obnovili tudi več manjših trgovin;

– v srednjeročnem planu 1981–1985 je predvidenih 7 novogradenj, vendar zaradi neugodne kreditne politike pred nekaterimi stoji vprašaj. Gradnje samopostrežnic na Škofljici in Vrhniki, centra osnovne preskrbe v soseski VS-6 Ljubljana Vič in železnice v Velikih Laščah bo treba preložiti za nekaj let oziroma jih prenesti v naslednje srednjeročno obdobje. Te usode pa ne bi smeli doživeti samopostrežnici v Kozarjah (600 m²) in Horjulu (800 m²), ki bi jih po načrtih morali začeti graditi letos, o centru osnovne preskrbe Rakovnik, ki bi moral biti že odprt, pa več v članku samem;

– v občini Ljubljana Vič-Rudnik ima prebivalec povprečno 0,069 m² trgovinskega prostora, ljubljansko povprečje je 0,124 m² na prebivalca, zadovoljivo pa bi bilo, če bi imel vsak občan okoli 0,170 m² trgovine. Nekoliko bolje kot v viški občini je na Vrhniki in v Logatcu, čeprav bi še enkrat toliko trgovin kot jih je sedaj tudi ne bilo odveč. Precej drugače pa je v krajevni skupnosti Lavrica, kjer ima 1356 prebivalcev na voljo vsega 27 m² veliko trgovino, ki ima poleg še 15 m² prostorno skladišče. Lavričan se tako ponaša z 0,019 m² trgovinskega prostora.

Kako iz začaranega kroga – pomanjkanja denarja?

Trgovina, v mislih imamo to z živili in osnovnimi potrebščinami za vsakdan, se zaveda svoje osnovne naloge, to je čim boljše oskrbe prebivalstva, saj je v tem konec koncev tudi njena ekonomska korist. Več trgovin, pravijo v tozdu Dolomiti, bo lahko le ob boljšem sodelovanju trgovine, občin in bank, kar drugače rečeno pomeni samo to: večji in ugodnejši bančni krediti in večji krediti iz občinskih skladov. Poleg spodbujanja proizvodnje bi bilo treba bolj pomagati tudi trgovini in jo manj obremeniti. Le tako bodo trgovine zrasle tudi tam, kjer so ekonomsko manj zanimive, a nujno potrebne.

Tak primer je leta 1979 odprta samopostrežnica v Vnanjih Goricah. Promet, dosežen v njej, ne odtehta popolnoma take naložbe (velika je nekaj več kot 500 m², vendar z družbenega vidika (oskrba prebivalstva) ta trgovina ne-

dvomno opravičuje svoj obstoj, čeprav k akumulaciji tozda še dolgo ne bo mogla prispevati.

Malo drugače je v mestnih soseskah, kjer je več prebivalcev in je zato kupna moč večja. Če so za primestna naselja potrebne trgovine velikosti od 600 do 800 m², ki bi zadostovale za 20 do 30 let, bi morale imeti mestne stanovanjske soseske s 1000 do 2000 gospodinjstvi trgovino veliko od 1200 do 1400 m². Taka naj bi, na primer, stala na Rakovniku, na nekdanjem igrišču nogometnega kluba Krim, pa je še danes ni. Zgodovina te trgovine na papirju je zanimiva in poučna, zato si jo oglejmo bolj natančno.

Končno zelena luč tudi za COP Rakovnik

V krajevni skupnosti Krim-Rudnik, ki sega od Šentjakobskega mostu v Ljubljani do Lavrice, živi 8973 prebivalcev, ki lahko nakupujejo v 12. trgovinah. Sem štejejo tudi druge, ne samo Mercatorjeve, in skupaj merijo 321 m². To je manj kot ima na primer konfekcijska trgovina Beko v Plavi laguni za Bežigradom. Če tem trgovinam dodamo še 286 m² skladišč, dobimo reci in piši 0,0435 m² trgovinske površine na prebivalca, kar je daleč pod ljubljanskim povprečjem. In zato je bilo nujno, zgraditi novo, veliko trgovino.

Stanovanjsko sosesko RS-3 Rudnik so začeli graditi leta 1963, že leta 1970 pa so stanovalec obljubljali trgovino. Pa ni bilo nič. Kogar veseli, podrobneje se pozabavati s tem, imajo na tozdu Dolomiti skrbno spravljeno vso časopisno in drugo dokumentacijo o trnovi poti do nove trgovine, mi bomo na kratko omenili le najvažnejše točke. Tozd Dolomiti je imel v srednjeročnem planu 1976–1980 trgovino Rakovnik, leta 1978 pa so se zaradi tega, ker se včasih preveč izražajo monopolistične težnje velikih trgovskih organizacij (cit.: Ljubljanski dnevnik, 24. 10. 1978), pojavile zahteve, »naj samoupravno organiziran potrošnik izbere investitorja.« (cit.: prav tam). Potrošniki, lepše slovensko je kupci, so izžrali, da jim bo trgovino postavil Poljoprivredni kombinat Beograd. Na natečaju je sodeloval tudi tozd Dolomiti, ki je, kot je ugotovila občinska skupščina, ponudil boljši program in načrt, a zaenkrat ni bil sprejet. Pravimo zaenkrat, saj je potem PKB od gradnje odstopil, konec novembra 1979 pa je na tozdu Dolomiti prišlo obvestilo, da so kot najboljši ponudnik sprejeti za investitorja rakovniške trgovine. Zapletov pa še ni bilo konec, saj je potem izvajalec del, gradbeno podjetje Ingrad iz Celja, kar naprej odlašal s pričetkom gradnje. Center osnovne preskrbe Rakovnik, ki bo imel z bifejem in skladiščem vred 1328 m², bo v stavbi, v kateri bodo še pošta, banka, lekarna in nekaj drugih manjših lokalov za servisne in uslužnostne storitve. Tudi to je povzročilo kup težav, zaradi prepovedi gradnje gospodarskih objektov. Ingrad je potem obljubljal začetek gradnje koncem leta 1980, pa ni bilo nič. »Stalno odlaganje začetka gradnja SP Rakovnik nam dela težave, ker nam onemogoča natančno planiranje potrebnih sredstev ter pravočasno vlaganje zahtev za kredit pri LB-Gospodarski banki. Bojimo se, da že načelno oddobrena sredstva ... pri Ljubljanski banki in Interni banki Mercator ne bo mogoče izkoristiti, ker ne moremo pripraviti ustreznega investicijskega programa,« so zato iz tozda Dolomiti pisali na viško občinsko skupščino in prosili za pomoč. Se bi lahko naštevati, bilo je kup sestankov in potov, vendar na koncu je le najpomembnejše tole: sredi januarja 1982 je bilo izdano gradbeno dovoljenje, gradnja se bo začela spomladi letos, potrebno pa bo leto in pol, da bo trgovina odprta. Pot do nje pa je bila dolga in draga.

Prihodnjic: tozd Grmada

SP Vnanje Gorice je bila nujno potrebna, saj se v stari trgovini še suhec ni mogel pošteno obrniti.

Bodo gradbinci tu spomladi končno le zasadili lopato za COP Rakovnik? Vse foto: Jože Rozman

mercatorjev MOZAIK

● **Razprodaje zimske konfekcije**, ki so se začele sredi januarja, so tudi v naše prodajalne privabile mnogo kupcev. Trgovinski delavci pravijo, da je naval večji kot prejšnja leta in da so že v prvih dneh zaloge precej skopnele. Modeli nikakor niso zastareli, vabijo celo do 40 odstotkov nižje cene in prav gotovo tudi bojazen, da bo jutri, v redni prodaji, takšno ali podobno blago mnogo dražje.

● **Veselo, razigrano in prijetno** silvestrovanje si prav gotovo želi vsakdo od nas. Doma je lahko lepo, gostinci pa se za to noč še posebej potrudijo. Tako, kot je zapisano v naslovu, je bilo na Črnem vrhu, v našem hotelu Bor. V prijetnem ambientu so gostinci postavili na mize kup dobrot, cene niti niso bile zasoljene, za glasbo in ples je skrbel ansambel Horizont, silvestrski program pa je vodil Mile Bitenc. Bilo je prijetno, živahno in veselo, tudi v diskoteki, vse do ranega jutra.

● **Ribe so nadvse zdrava** prehrana, a so žal prereditko na naših mizah. Ljubitelji »hrane iz morja« tudi pogosto negodujejo, da niti restavracije ne ponudijo dovolj izbire. V restavraciji Močilnik (tozd hotel Mantova) so tako v drugi polovici januarja pripravili »teden morskih rib« (trajal je kar 10 dni!) in ponudili res pestro izbiro. Več kot dvajset vrst rib, na takšen ali drugačen način, je pripravil mojster kulinarike iz hp Droge,

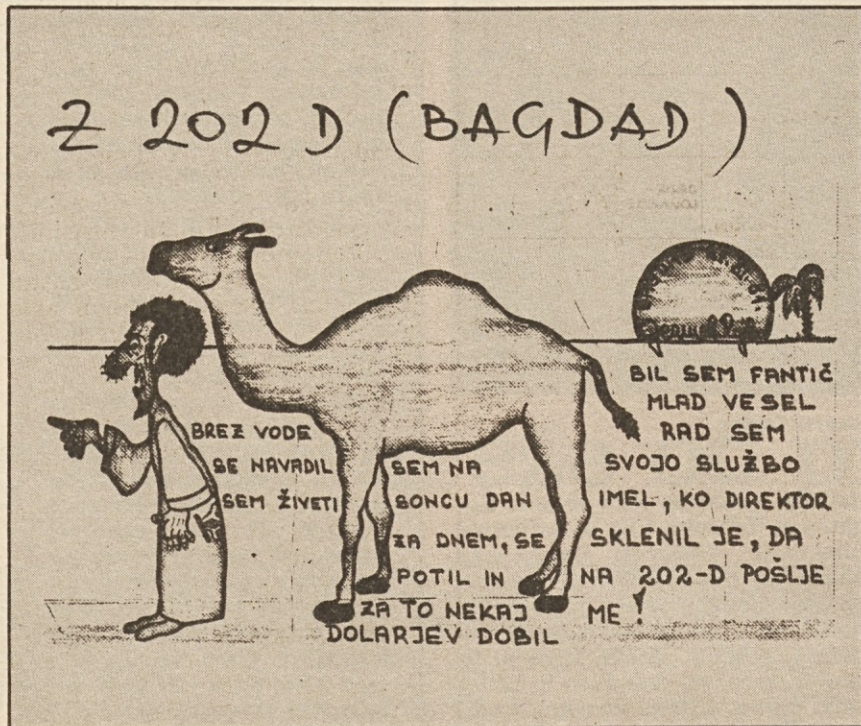
Evelin Grižon. Sladokusci so tako lahko prišli na svoj račun.

● **Pust bo kmalu tu**. Pustna sobota bo letos že 20. februarja in gostinci se že pripravljajo tudi na to. V hotelu Sremič v Krškem bo ta večer pustni ples »Pod radensko marelo«. Zabave bo dovolj, tudi nagrad za sodelujoče ne bo manjkalo. Kajpak bodo izbirali najlepše maske, ki jih, kot so mi

povedali, pri njih nikoli ne manjka. Pa še to: iz odlične kuhinje hotela Sremič bodo prišle na mizo spet nekatere posebnosti, kakršne znajo pripraviti le oni!

● **Kupci se razveselijo** vsake nove ali preurejene prodajalne. Poslovalnica M-Sadja zelenjave na Rimski cesti v Ljubljani je bila že zelo zastarela, zato so jo ob koncu lanskega leta, v zadovoljstvo kolektiva in drugih kupcev, lično prenovili. To je opazila tudi »Jana«, ki je v novi, bogato založeni prodajalni, pa tudi o prijaznosti poslovođkinje pisala, v eni svojih števil. Mi bomo več o tej prodajalni objavili v prihodnji številki Mercatorja.

● **Lani smo v našem glasilu** predstavili Tatjano Košir, sodelav-

Zapoznili posnetek z Madžarske: v okviru »dnevov slovenske kuhinje« v Železni županiji in Sopronu je bila organizirana tudi razstava proizvodov Mercatorjevih tozdov in delovnih organizacij. Veliko zanimanje obiskovalcev za razstavljene izdelke je povečalo možnosti za izvoz v to deželo, izražena pa je bila tudi želja, naj bi takšne razstave in prireditve v prihodnje se organizirali. Besedilo Sašo Novak, foto Jože Toplak

ko iz ljubljanske Tovarne mesnih izdelkov. Po poklicu je diplomirani inženir živilske tehnologije, v prostem času pa rada prime za čopič. Lansko poletje je pripravila v Mercator Turistu prvo samostojno razstavo, drugič je svoja dela pred-

stavila v Močilniku, ob »tednu prekmurske kuhinje«, zdaj pa se s samostojno, tokrat že tretjo razstavo, predstavlja v hotelu Radin v Radencih.

Zbral in zapisal Mile Bitenc

Za dobro poslovno sodelovanje z dobavitelji

Jože Renar

Bili smo na obisku v Sremu

Delovna organizacija M-Sadje zelenjava je za svoje odjemalce v drugi polovici letošnjega leta organizirala strokovni izlet na sadne plantaže v Sremu. Odpotovali smo v petek ob 12. uri in se vrnili v nedeljo zvečer, torej izlet ni šel na račun delovnega časa, kar se mi zdi danes zelo pomembno.

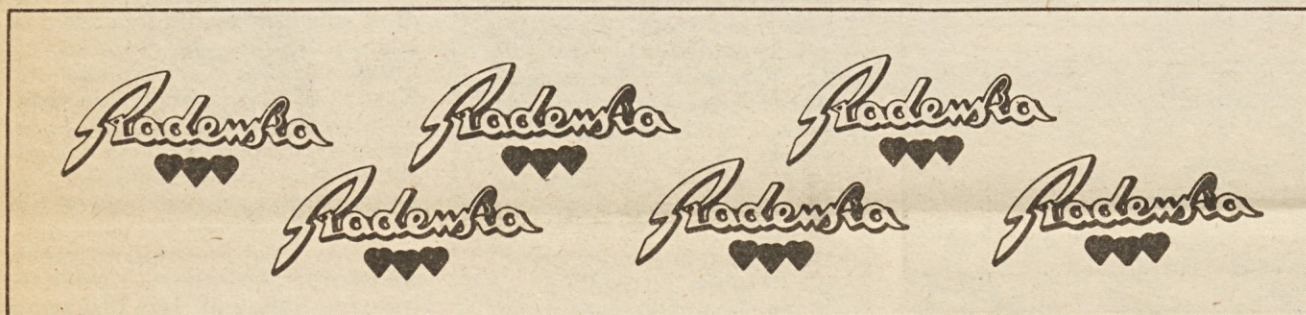
Zvečer smo prispeli v Sremsko Mitrovico, glavno mesto pokrajine Srem, ki je poleg Banata in Bačke del avtonomne pokrajine Vojvodina. S Sremom ima slovenska trgovina z živili (tudi Mercator) že dolgo časa živahne poslovne stike. Od tu dobivamo veliko svežega mesa, mesnih izdelkov, sladkor, moko in tudi veliko sadja: hrušk, jabolk, breskev itd. Srem ima dobre pogoje za kmetijstvo, saj ima dobro zemljo in velika polja. Večina zemlje je obdelane in le manjši del pokrivajo gozdovi, to je na Fruški gori. Pokrajina leži med rekama Savo in Donavo in Slavonijo na zahodu. Prav ta osrednja lega v državi, rodovitna in lahko dostopna zemlja, ji dajejo številne prednosti.

Naslednji dan smo si v spremstvu vodilnih in strokovnih delavcev PIK Sirmium ogledali plantažne nasade pod Fruško goro. Ogledali smo si nasade jablan, breskev in hrušk. Slednji so največji te vrste v Jugoslaviji, saj se raztezajo v dolžino sedmih kilometrov. Na sremskih poljih so takrat že poželi pšenico, koruza na velikih površinah je ravno prihajala v storže, pokrajino so popestrile velike površine sončnic, ki so ravno takrat polno cvetele. Hitro smo lahko ugotovili industrijski kombinat Sirmium, točneje, delovna organizacija Boško Palkovljević-Pinki, dobro gospodarji. To so dokazovala lepo obdelana polja in sadovnjaki kot tudi gospodarski rezultati.

Predstavniki kombinata so nam povedali, da je njihov kombinat eden redkih v Jugoslaviji, ki dosega še ni imel izgub. Seznanili so nas z razvojem DO »Pinki«, ki se ukvarja predvsem s kmetijstvom in sadjarstvom. Iz majhnega posestva je nastal z leti eden največjih

pridelovalcev sadja v državi. Vsako leto zasadijo po 100 ha novih sadovnjakov, danes jih imajo skupaj več kot 800 ha, od tega 240 ha hrušk, ostalo so drugi nasadi. Letna proizvodnja posestva je preko 12 milijonov kg, od tega kar 5 milijonov kg hrušk. Videli smo veliko in moderno obdelano posestvo z visoko storilnostjo dela. Precej tega sadja prodamo tudi v naših poslovalnicah širom Slovenije.

V nedeljo, pred odhodom, smo si ogledali še znamenitosti Sremske Mitrovice, majhnega, a zgodovinsko zelo pomembnega mesta. Ponovno smo lahko ugotovili, da slabo poznamo našo domovino. Zgodovina tega mesta se začne že 34 let pred našim štetjem. V času rimskega imperija, mesto se je takrat imenovalo Sirmium, so bile tu velike vojaške enote. V mestu ali okolici so bili rojeni rimski cesarji Trajan, Aurelijan, Proba in Maksimijan. Tu so bile velike zaloge žita, Rimljani so na Fruško goro prinesli trto, razvili so obrt, napeljali s Fruške gore vodovod do mesta, ki je takrat imelo več kot sto tisoč prebivalcev. Mesto se je celo potegovalo za prestolnico vzhodnega rimskega imperija, vendar ni uspelo, saj je to vlogo dobil Konstantinopolis (Istanbul). V stari Jugoslaviji so bili tu politični zapori, kjer so bili zaprti mnogi naši vodilni politični delavci. Po drugi strani se je Sremska Mitrovica razvila v močan kmetijsko-industrijski center Srema. Sremci so ponosni na svojo zgodovino, še posebej na sodelovanje v NOB, saj je bil Fruška gora zibelka partizanstva v Vojvodini. Zato tudi ni naključje, da nosi delovna organizacija, ki smo jo obiskali, ime narodnega heroja. Na kratko, v Sremu smo srečali zelo gostoljubne ljudi, dobre delavce in iskrene prijatelje.

Vsem zvestim bralcem časopisa Mercator najprej lep pozdrav v imenu Radenske. Pogosto smo se srečevali v minulem letu, v zapiskih pa predstavili marsikaj zanimivega. Tudi letos se bomo z Radensko srečali v vsaki številki Mercatorja, saj je treba napisati še toliko tega in onega iz dela in ustvarjanja tega kolektiva.

V takšnih čemernih zimskih dneh, ko včasih še za smučanje ni pravega navdiha, se človeku marsikaj niti od doma ne da. Pa to ni prav, saj lahko v tem ponovletnem času preživite nekaj lepih in prijetnih dni tudi v Radencih. Prav v tem času ponujajo Radenci nekaj ugodnosti, ki jih ne bi smeli zamuditi.

Za goste, ki bodo prišli v ta konec Slovenije do konca meseca aprila, so v Radencih pripravili zanimiv, predvsem pa nadvse ugoden 7-dnevni zimski rekreacijski oddih. Ta bo po napornem zaključku leta marsikomu prišel še kako prav. Poglejmo, kaj je vse vključeno v ta »paket«.

Gostom nudijo sedem polnih penzionov v hotelu Radin. Prijetno boste lahko združili tudi s koprstnim, saj je v ceni že vračunan zdravniški pregled pri specialistu internistu. Dvakrat se boste lahko kopali v mineralnih kopelih, do mile volje se boste lahko naplavali v pokritem bazenu, v kavarno Park pa boste odšli z brezplačno vstopnico. Družabnih prostorov za to in ono razvedrilo je v hotelu Radin več kot dovolj in tudi najbolj izbirčni bodo še kako zadovoljni. Pa cena za vse to? Ni visoka, saj znaša le 4.675,00 dinarjev.

Če imate premalo časa, pa bi vseeno radi opravili preventivni pregled v zdravilišču Radenci, potrebujete za to le tri dni. Na tem pregledu strokovnjaki odkrivajo faktorje tveganja, ki so vzrok za arteriosklerozo.

Vsakdo, ki se odloči za takšen pregled, dobi pismeni izvid z navodili za nadaljnjo diagnostično

Sodoben terapevtski prostor v zdravilišču Radenci. Fotoarhiv Radenske

obdelavo, navodila v zvezi s prehrano, higienskimi načinom življenja, dovoljenimi telesnimi aktivnostmi in drugo.

Cena takšnega pregleda, pa se-

veda tudi 3-dnevno bivanje v hotelu Radin, je 3.834,00 dinarjev. Radenci so lahko prijetni tudi pozimi!

Mile Bitenc

Marko Bokal

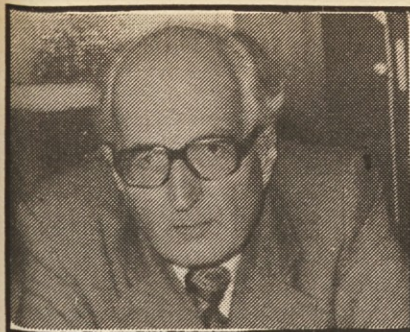
Mali oglasi

VOZNIKU rumenega taksija se iskreno opravičujem, ker sem se mu v zadnjem trenutku izognil s prehoda za pešce in ga tako prikrajšal za užitek, ki bi ga sicer imel ob poslušanju mrtvaške ko-

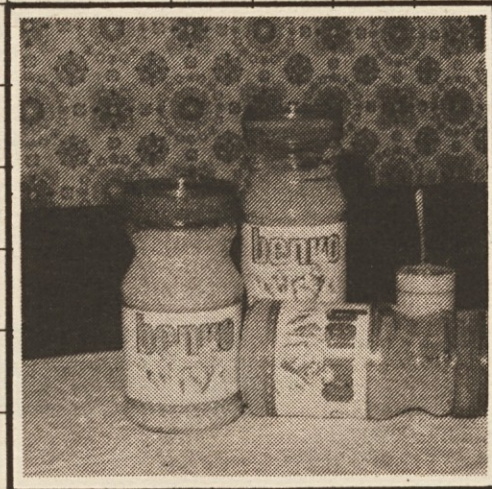
račnice. Andrej Trdoživ, Veselova 6.

PISEM ljubezenska pisma. Intimnost in diskretnost zagotovljena. Ponudbe pod »Že štirikrat srečno poročen.«

Ob gledanju cen v izložbah lovim namesto vas sapo. Ponudbe pod »Sproščeno boste nakupovali.«

Grid for a crossword puzzle with various clues in Slovenian. The grid is partially filled with words like 'BOGATAŠ', 'OBLAZIN', 'NASER', etc.

naš nasvet

Negujte zobe z zobno pasto Radentax!

Pregovor pravi, da je bolje prepečevati, kot pa zdraviti. To še posebno velja za zobe, ki jim s pravilno higieno lahko veliko pomagamo, da nam ne bodo v nadlogo in skrb.

zobni pasti Ilirije-Vedrog iz programa Radentax.

Radentax antiparodontitis je nova zobna pasta, ki pospešuje prekrvavitev dlesni ter povečuje njihovo odpornost. Redno in temeljito čiščenje preprečuje nastanek zobnih oblog, sestavine pa preprečujejo vnetja, pospešujejo prekrvavitev in utrjujejo dlesni. Strokovnjaki Ilirije-Vedrog priporočajo Radentax antiparodontitis predvsem za dnevno nego zob.

Sami lahko veliko naredimo za to, da zobe čim dlje ohranimo lepe in zdrave. Za čiščenje zob so nam dandanes na voljo najrazličnejše zobne paste, ki pa imajo tudi različne učinke. Zveneče ime, lepa embalaža in razni reklamni triki pa seveda še ne pomenijo, da je kakovost res odlična in učinek pozitiven.

Drugi novosti iz družine Radentax pa je ime Radentax antikaries. To je zobna pasta s fluorom, ki je učinkovito in klinično preizkušeno sredstvo za preprečevanje kariesa in zaščito zob. Še posebej jo Ilirija-Vedrog priporoča za večerno nego zob - fluoru tako čez noč omogočimo dolgotrajno delovanje na zobno sklenino.

Radentax je nov, sodoben program za nego zob in dlesni. Prav obolenja zob in dlesni so vedno bolj pogosta. Normalno čiščenje zob in pravilna nega sta zelo pomembni, pri nakupu zobne paste pa pogosto ne dobimo pravega nasveta ali ga ne vzamemo dovolj resno. Zobna pasta naj ne bi le temeljito čistila, marveč ima tudi to nalogo, da preprečuje obolenja zob in dlesni.

Še ustna voda je v tej kolekciji: Radentax herbas je dopolnilo negi zob in dlesni, vsebuje pa kombinacijo samih zdravih izdelkov. Kmalu bo Ilirija-Vedrog na pro-

Ena sama zobna pasta ne more

Nagradna križanka

»Mercator«

Včasih smo rekli, da je januar bolj pust mesec in če iz kakršnegakoli razloga nimate kaj početi, se lotite naše nagradne križanke. Tokrat se več pojmov nanaša na Mercator in če ste redno spremljali zadnje številke potem reševanje ne bo težko, sicer pa prelistajte kakšno številko nazaj!

Rešitve za to križanko pošljite s pravilno izpolnjenim kuponom na naslov SOZD Mercator, Studio za ekonomsko propagando, Breg 22, 61000 Ljubljana, najkasneje do 10. februarja 1982. Na kuverto obvezno prapišite »Nagradna križanka Mercator«, sicer rešitev, četudi bodo pravilne, pri žrebanju ne bomo upoštevali. Veliko sreče in užitkov pri reševanju!

biti tako učinkovita kot dve posebni zobni pasti. Ti se v delovanju dopolnjujeta in vsebujeta sestavine za preprečevanje nastanka kariesa (zobnega kamna) in vnetja dlesni. Imata tudi vsaka svoj značilen, osvežujoč okus. To sta novi

dajne police poslala zavitke z obema zobnima pastama Radentax, temu pa bo priložena še zobna ščetka Radentax. **Zatorej: negujte zobe z izdelki Radentax!**

Mile Bitenc

DOBREMU ČLOVEKU JE TEŽKO PAR DOBITI - RADENSKI PARA NI!

Slatina. Kisla voda. Mineralna voda. Radenska. Z eno besedo smo povedali vse. Povedali smo dolgo zgodbo o najbolj iskani mineralni vodi v Jugoslaviji in v Evropi. Radenska je pri nas dala ime vsem mineralnim vodam. Še pod bolj značilnim geslom »tri srca« vam bodo ponudili tudi kakšno drugo. Takšna je pač cena slave in dobrega imena. Samo to?

Vsako, ki bolje pozna Radence in Radensko, bo to zanimal. To je cena vztrajnega in trdega dela ljudi z obrobja Panonske nižine, kjer leži rojstni kraj »treh src« - Radenci.

V njeni osebni izkaznici bi lahko prebrali podatek, da je rojena okrog leta 1830. Sicer pa prave dame skrivajo letnico rojstva. Zakaj je še večno mlada Radenska ne bi? Saj starost (ki že govori o žlahtnosti) prav nič ne vpliva na njeno mladostnost in vitalnost. Še vedno je tukaj med nami, prav tako priljubljena, odlična, sveža, naša: RADENSKA - TRI SRCA

Izid žrebanja rešitev nagradne križanke hp Droga Portorož

Do predpisanega roka je na naslov studia za ekonomsko propagando prispelo 736 ovojnic z rešitvami nagradne križanke hp Droga. Nagrad je bilo tokrat precej več kot običajno, zato nam je pri žrebanju pomagala dobitnica prejšnje nagrade, prenosnega stereo kasetnika »walkman«, Dragica Zaturški iz novomeškega tozda Standard.

Izdelke hp Droge Dodo bodo prejeli:

- Nada Peternelj, M-Rudar, TOZD Univerzal, posl. 26 Otalež, 65282 Cerčno;
- Anica Eisele, M-KGZ Sora, Žiri, Stara vas 14, 64226 Žiri;
- Amadeo Veljak, M-Nanos, TOZD Sadje Koper, 66271 Dekani;
- Alojz Kukec, upokojenec M-Izbire Panonije, Bežjakova 109, 62341 Pekre - Limbuš;
- Katja Mikec, M-Sadje zelenjava, Poljanska 46 a, 61000 Ljubljana;
- Marija Ažman, M-Velepreskrba, TOZD Trgopromet, posl. Hrana, Kolodvorska 1, 61330 Kočevje;
- Ivo Žic, upokojenec M-Velepreskrba, TOZD Standard, Cesta herojev 12, 68000 Novo mesto;
- Hilda Gostinčar, M-Rožnik, TOZD Golovec, knjigovodstvo potrošniških kreditov, Aškerčeva 3, 61000 Ljubljana;
- Otilija Umek, upokojenka M-

Rožnik, TOZD Preskrba, Bistrica 35, 64290 Tržič;

● skupina reševalcev iz M-Mednarodne trgovine, TOZD Slovenija sadje, zunanja trgovina, Titova 66, 61000 Ljubljana, 8 rešitev v eni ovojnici (M. Sršen, T. Skufca B. Tepina, S. Polok, M. Grosman, T. Polak, C. Učakar in I. Bole).

Nagrade studia za EP bodo prejeli:

- Angelca Dobnik, M-Izbira Panonija, TOZD Zaščita - Moda Kidričevo, 62325 Kidričevo;
- Malči Matešič, M-Velepreskr-

Pravilna rešitev nagradne križanke »hp Droga«

ba, TOZD Standard, Glavni trg 3, 68000 Novo mesto;

- Bogdan Hočevar, M-Velepreskrba, TOZD Grosist, Slovenčeva b. š., 61000 Ljubljana;
- Ana Balezkič, M-Univerzal, Partizanska 22, 69220 Lendava in
- Jožica Jerenec, M-Izbira Panonija, TOZD Maloprodaja, posl. Tekstil, 62326 Cirkovce 11.

Nagrajenkam in nagrajencem čestitamo in jih obenem prosimo, da nagrade sami ali preko svojih zastopnikov prevzemajo v prostorih Mercatorjevega studia za ekonomsko propagando na Bregu 22 v Ljubljani.

KUPON KRIŽANKA

Ime in priimek _____

Naslov iz delovnega mesta _____

DO ali TOZD _____

Izpolnjeni kupon priložite rešitvi križanke, na ovojnico pa obvezno prapišite - Nagradna križanka, sicer rešitve, čeprav bo pravilna, pri žrebanju ne bomo upoštevali.

Razpis 5. zimskih športnih iger Mercatoriada '82

Koordinacijski odbor za rekreacijo in šport sozda Mercator letos organizira tradicionalno 5. zimsko Mercatoriado in to z namenom, da bi delavcem, zaposlenim v sozdu Mercator, zagotovili nekaj prijetnih ur rekreacije (upajmo, da na snegu) v družbi sodelavcev.

1. Športnih iger se lahko udeležijo vsi delavci, učenci v gospodarstvu in združeni kmetje, ki delajo v okviru sozda Mercator.

2. Športne igre bodo v soboto, 6. marca 1982 v Martuljku. Prvi štart v veleslalomu bo ob 10. uri, tek na smučeh pa se bo predvidoma pričel ob 14. uri.

3. Zaključni del s podelitvijo priznanj bo v hotelu Špik v Martuljku.

4. Rok prijav je do vključno 22. februarja 1982.

5. Tekmovanja bodo v veleslalomu in teku na smučeh, v naslednjih kategorijah:

Veleslalom – moški

A – do 30 let (tisti, ki v letošnjem letu dopolnijo 30 let)

B – od 31 do 40 let

C – od 41 do 50 let

D – nad 50 let

Veleslalom – ženske

A – do 30 let (tiste, ki v letošnjem letu dopolnijo 30 let)

B – od 31 do 40 let

C – nad 40 let

Tekmuje se posamično in ekipno. Ekipno tekmovalje se organizira za:

a) mešane ekipe (dva najbolje uvrščena tekmovalca iz različnih kategorij in ena najbolje uvrščena tekmovalka iz katerekoli kategorije);

b) moške ekipe (trije najbolje uvrščeni tekmovalci iz treh različnih kategorij);

c) ženske ekipe (dve uvrščeni tekmovalki iz dveh različnih kategorij).

Tek na smučeh – moški (3 km)

A – do 35 let (tisti, ki v letošnjem letu dopolnijo 35 let)

B – nad 35 let

Tek na smučeh – ženske (2 km)

A – do 30 let (tiste, ki v letošnjem letu dopolnijo 30 let)

B – nad 30 let

Tekmuje se posamično in ekipno. Ekipno tekmovalje bo za mešane ekipe, ki štejejo dva tekmovalca (iz vsake kategorije po enega ter najbolje uvrščeno tekmovalko).

Posebnost letošnje Mercatoriade bo priznanje za najboljšo tekmovalko in najboljšega tekmovalca Mercatorja; možnost imajo vsi tisti, ki bodo tekmovali v veleslalomu in v teku (negativne točke v kombinaciji).

Objavljamo prijavnico, v katero za vsakega tekmovalca vpišete potrebne podatke. Seznam vseh tekmovalcev morata potrditi vaša kadrovska služba in direktor delovne organizacije oziroma tozda. Če bodo prijavnice poslane posamično, se bo tudi rezultat za te tekmovalce upošteval posamično, če pa bo prijavnica skupna (to pripravi in pošlje športni referent v DO ali tozdu), štejejo rezultati posameznikov skupno, v skladu s pravilnikom o zimski Mercatoriadi, kot rezultat ekipe določene DO oziroma tozda. Na prijavnici mora biti označen vodja ekipe, ker bo ta prejel celoten material za svojo ekipo.

V primeru kakršnekoli nepravilnosti mora vodja ekipe vložiti pritožbo najkasneje pol ure po končanem tekmovalju članu organizacijskega komiteja. Sicer pritožba ne bo veljavna. Vsi tekmovalci morajo s seboj imeti osebne izkaznice in potrjene zdravstvene izkaznice. Iz lanskoletnih izkušenj bodo organizatorji v posebnih primerih takoj preverili identiteto, da ne bo »pomot«.

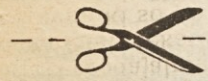
Prijave, ki bodo prispele po 22. februarju ali pa ne bodo pravilno izpolnjene, ne bodo upoštene!

Prijave in vse informacije za 5. zimsko Mercatoriado sprejema Sonja Bastar, DS SOZD Mercator, Aškerčeva 3, 61000 Ljubljana, telefon (061) 221-044.

Razstava v Mercator Turistu

V prostorih turistične poslovalnice Mercator Turist na Tavčarjevi 6 v Ljubljani bodo še do 5. februarja na ogled portreti ljubljanskega akademskega slikarja Vladimirja Pirnata, gosta naslednje likovne razstave v teh prostorih pa bosta akademska slikarja iz Beograda. Besedilo in foto Matjaž Marinček

PRIJAVNICA ZA MERCATORIADO '82

VELESALOM letnik rojstva spol kategorija

Ime in priimek tekmovalca

TEK NA SMUČEH letnik rojstva spol kategorija

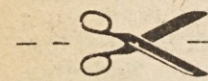
Ime in priimek tekmovalca

Naslov:

Potrjujemo, da je navedeni tovariš-ica, delavec, združeni kmet, učenec v gospodarstvu, upokojeni delavec naše DO (TOZD), kot to zahteva pravilnik o organizaciji zimske Mercatoriade (ustrezno obkrožiti).

Kdrovska služba: Žig Direktor:

V dne 1982

Drugi o nas

Prelistavanje slovenskega časopisa smo začeli s člankom, objavljenim 10. 11. v Dnevniku z vabljenim naslovom »Mandarinam, zori cena«. Podrobneje so opisane težave naše delovne organizacije M-Sadje zelenjava pri nabavi tega južnega sadja. Istega dne je bila objavljena tudi vest o obnovljeni prodajalni v soseski BS-3 v Ljubljani. Investitor je bila prej omenjena delovna organizacija.

Po trinajstih dneh, točnejše 24. 11., smo v Dnevniku pod naslovom »Poslabšanje ob polletju« prebrali poročilo o ljubljanskem gospodarstvu v devetih mesecih. Med organizacijami je omenjen tudi tozdz TMI iz sestava M-Velepreskrbe.

Istega dne je v istem časopisu izšla foto vest o tem, da v Mercatorjevi prodajalni na Povšetovi niso sprejeli nekaterih steklenic z navojem, ki so jih prinesli učenci osnovne šole Kette – Murn. Na to kritično pripombo Dnevnika je verjetno reagiral tozdz Golovec in pričel odkupovati steklenice z navojem. O tem je bil kratek zapis 26. 11. v Delu. Naslednjega dne je Delo prineslo novico o prodaji za 30% cenejšega sadja v poslovalnici M-Sadja zelenjave na Poljanski cesti.

»Zgovoren popis barak« je naslov zapisa, objavljenega 2. 12. v Dnevniku. Gre za obsežnejše poročilo o barakarski problematiki v našem glavnem mestu, iz katerega izvemo, da imamo v naši organizaciji 18 delavcev – barakarjev. Zapisano je tudi, kako bodo ljubljanske občine to problematiko reševale.

O kmetijstvu v logaški občini in prizadevanjih tamkajšne kmetijske zadruge za razvoj te prvotne gospodarske panoge v občini, še posebej pa o naporih pri uveljavljanju kmečkega turizma in ovčereje, je Dnevnik 12. 11. objavil obsežen zapis z naslovom »Na zaraščenih travnikih se pasejo ovce«.

Dolenjski list vestno spremlja dogajanja v naših delovnih organizacijah in tozdzih na njihovem območju. Tako je 12. 11. prinesel poročilo o izvoznih uspehih sadjarjev iz M-Agrokombinata Krško in ga naslovil »Iz nasada naravnost v izvoz«. Teden dni kasneje je poročal o prenovljenem Mercatorjevem lokalu pri novomeški tržnici. Naslednji teden (26. 11.) pa je povabil na svojo stran kmeta Jožeta Jamnika s Kočne 1. Zapis o kmetiji Jamnikovih predstavlja primer kmetije, na kateri je ostal doma tudi sin in s tem prinesel domačemu gospodarstvu povsem nove obete.

DOLNJSKI LIST

»Kdo je kriv za devizno stisko« je naslov kritičnega komentarja o težavah z naročili v nekaterih doljenjskih delovnih organizacijah, kot primer dobre izvozne usmeritve in zagotovljenega razvoja pa je v njem naveden M-Agrokombinat iz Krškega, ki povečuje izvoz sadja in vina, pripravlja pa se tudi na gradnjo hlevov s 400 stojišči za goveda.

V zanimivem reportažnem zapisu nas je Dolenjski list 3. 12. povabil na kmetijo Alojza Pirca z Ravni 3, kooperanta krškega M-Agrokombinata. Novinar je celovito zabeležil dogajanje na kmetiji, predvsem pa stvarno ugotovilo razmerje med kmetom in delovno organiza-

cijo. Istega dne je ljubljansko Delo objavilo sklep mestnega izvršnega sveta o ultimativnem združenju ljubljanskih klavnice Emone in Mercatorja.

12. 12. smo v Dnevniku zasledili fotovest o polnjenju cvička v krškem M-Agrokombinatu.

»Denarna kazen za prestopke«, 16. 12. v Delu, je poročilo o postopku proti našemu tozdu Tovarna mesnih izdelkov iz Ljubljane zaradi šankarice s preveč vode. O isti temi je omenjenega dne poročal tudi Dnevnik. Ob prispevku, ki kritizira malomarno delo v naši TMI, pa je istega dne ljubljanski opoldnevnik prinesel tudi poročilo o zadovoljivi oskrbi Ljubljane z osnovnimi živili. V njem lahko preberemo, da je Mercator poslal na ljubljanski trg največ mesa, in sicer kar 1581 ton.

19. 12. je Dnevnik objavil izjavo komercialnega direktorja sozda Mercator o oskrbovanju z olivnim oljem in o tem, da ni nevarnosti, da bi naš sozdz pripeljal na slovensko tržišče nevarno špansko olivno olje. V istem časopisu smo lahko izvedeli tudi nekaj več o novi prodajalni M-Univerzala v Lendavi. Žal pa je Delo tega dne, na osnovi poročila inšpektorjev, trem našim delovnim organizacijam pritisnilo črne pike. Motelu Tikveš (M-HG, tozdz Ilirija) zaradi oprečnega mesa, M-Embi in tozdu Izbira iz Postojne pa zaradi riža z mrtvimi žižki.

Dolenjski list je 10. 12. obiskal kmeta Janeza Žarna iz Nemške vasi 1. V intervjuju s kmetije je zapisana tudi izjava, da čudovitih jabolok, ki jih pridelujejo pri Žarnovih, krškemu M-Agrokombinatu ni težko izvoziti.

29. 12. je Dnevnik objavil fotovest o podpisu samoupravnega

Mercator Turist

naše delo - vaše potovanje

Kam na tradicionalni marčevski izlet z Mercator Turistom in revijo Stop?

Odkrijmo Istro

Čas teče neverjetno hitro. Še nismo pozabili prijetnih dni v začetku marca lani, ko smo jih z Mercator Turistom in revijo STOP preživeli v sončnem Dubrovniku, že se je leto zasukalo in že vas vabimo za tri dni v Istro.

Če steče beseda o Istri, najprej pomislimo na kraje ob morju. Da, lepo je tam, seveda tudi v Puli, kamor vas bomo popeljali letos. Toda Istro bomo spoznali tudi »od znotraj«. Odkrivali bomo lepote kraškega sveta, ki ima pestro zgodovino. Lepo bo v Raču in Humu, Pazinu in Motovunu ter še kje.

Letos bosta odšli na pot dve skupini. Prva bo zapustila Ljubljano v petek, 7. marca zjutraj in se bo vrnila v nedeljo zvečer, druga pa bo šla na pot teden dni kasneje. Program je seveda za obe skupini enak.

Prvega dne (v petek) se bomo ob sedmih zjutraj odpeljali iz Ljubljane, se med vožnjo ustavili tu in tam ter se opoldan nastanili v hotelu Brioni v Puli (hotel je A kategorije). Popoldne bo namenjeno ogledu mestnih znamenitosti. Tam bomo tudi večerjali in prenočili.

Drugi dan (sobota) bo nekaj posebnega. Z ladjo se bomo popeljali v Rovinj, kosili v tipični ribiški restavraciji in imeli polno časa za

ogled raznih znamenitosti. Z ladjo se bomo vrnili v Pulo. Slovesna večerja, z nastopom domače folklorne skupine ter programom za zabavo in ples, se bo gotovo potegnila pozno v noč.

Tretjega dne (v nedeljo) se bomo odpravili z avtobusi v notranjost Istre, vmes pa bo seveda čas za kosilo, ogled mnogih znamenitosti in še kaj. Zvečer se bomo vrnili v Ljubljano.

Cena izleta je 3.300 dinarjev, znesek pa lahko poravnate celo v treh obrokih. Prijavite se s prijavnico revije Stop. Za sindikalne skupine nudi Mercator Turist poseben popust.

Če želite podrobnejše informacije ali program, se oglasite v naši turistični poslovalnici na Tavčarjevi 6 v Ljubljani ali pa pokličite po telefonu na številki 312-254 in 317-285. Radi vam bomo ustregli, saj pričakujemo, da greste tudi vi z nami in revijo Stop v pomladno Istro.

Mile Bitenc

sporazuma med sozdoma AIPK Bosanska krajina Banja Luka in Mercator, v kateri avtor piše, da si bo z razširitvijo farme v Novi Topoli sozdz Mercator v obdobju od 1984. do 1997. leta zagotovil 20 tisoč prašičev. S tem bo pokrtil kar četrtino potreb po svinjskem mesu na slovenskem trgu. Skupna vrednost naložbe bo 555 milijonov dinarjev, sozdz Mercator pa bo prispeval 205 milijonov dinarjev.

5. 1. nas je Dnevnik v fotovesti opozoril na zanemarjeno otroško igrišče za Mercatorjevo prodajalno v Grosupljem. Dan kasneje je Delo objavilo vest o razprodaji drugorazrednega sadja, v katero se je vključil tudi kiosk M-Sadja zelenjave na Poljanski cesti v Ljubljani.

PROLETARCI VSEM DEZEL, ZDRUZITE SE!

DELO

7. 1. je Delo objavilo fotovest o domačem kruhu, ki ga pečejo v M-

Pekarni Grosuplje. Pri peki tega kruha stroje nadomestijo pridne roke delavcev; kako zamudna je peka domačega kruha, pove podatek, da pri industrijski proizvodnji pet ljudi na uro napravi 270 kilogramov, za isto količino domačega kruha pa sedem ljudi potrebuje celih 5 ur.

13. 1. smo v Delu prebrali, da so v tozdu Contal 27. decembra pozabili pripretili ventile na radiatorjih in so zato preveč grelji. Naslednjega dne nas je Dolenjski list popeljal na Čatež, kjer je trebanjski tozdz Gradišče (M-Rožnik) odprl novo prodajalno in v njej ponudil tudi večjo izbiro blaga.

»Staro mleko – nove cene« je naslov kritične fotovesti, objavljenega 14. 1. v Delu, govori pa o drobnih malomarnosti v diskontu na Slovenčevi cesti.

15. 1. smo v Delu prebrali, da so skladiščnika tozda Kavarna-bar Nebotičnik obsodili na šest let zapora zaradi tatvin pijač.